

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele birouri de anșuri:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelth,
Nachfolger; Anton Oppelth, J.
Danneber, In Budapesta: A. V.
Goldberger, Bekstein Bernat; In
București: Agența Bovaș, Suc-
ursale de Românie; In Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 or. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 27)

„Gazeta” iese în săptămâna d. 1.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Administrațiunea pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în osă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 16 bani. Atât abonam-
ente cât și inserțiunile sunt
a se plăți înainte.

Nr. 141.—Anul LVIII.

Brașov, Sâmbătă-Duminică, 24 Iunie (6 Iulie)

1895.

Din cauza sfintei sărbători de mână dîarul
nu va apăre până Luni sêra.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1895 st. v.

se deschide nou abonament la
care invităm pe toți amicii și sprî-
jînitorii fôiei nôstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	2 fl.
pe șase luni	1 fl.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Aliați noi.

Brașov, 23 Iunie v. 1895

Scim, că Kossuthiștii agitã me-
reu în contra dualismului și pentru
independența Ungariei.

Acum de curênd ei au căpêtat
un sucurs în privința acêsta din par-
tea partidei antisemite din camera
austriacă.

In ședința de Miercuri Dr. Lue-
ger și soți au atacat cu multã in-
verșunare dualismul și au declarat,
că preferã uniunea personală stări-
lor de astăzi.

Dêr chipul cum au vorbit ei
despre dualism și acusațiunile, ce
le-au ridicat în contra Jidano-Maghia-
rilor, precum și cuvintele, cu cari
au condamnat stăpânirea unghurêsă,
care „asupresce naționalitățile in-
tr’un mod ne mai pomenit”, de si-
gur că a produs mâhnire și nemul-
țumire chiar și între cei mai încar-

nați Kossuthiști, așa că aceștia ane-
voia se vor bucura de sucursul ce-l
primesc acum pe neașteptate din
acea parte pentru nисуințele lor în
contra dualismului.

Cu ocașiunea deșbaterei buge-
tare, la postul privitor la cheltuelile
comune ale monarhiei, Dr. Lueger
a ținut un discurs dicênd, că voiesce
ca și camera austriacă să se folo-
sescă de dreptul de-a vorbi despre
afacerile comune, cum se folosese
„vecinii jidano-maghiari” de el în
parlamentul lor.

De aici încolo numitul deputat
a combătut, precum se pôte vedê
din raportul ce-l publicăm mai jos,
cu mare inverșunare partida dela
putere din Ungaria precum și dua-
lismul.

Despre dualism, Lueger dișe
între altele, că el nu este decât fruc-
tul intrigelor și al violențelor ma-
ghiare, precum și al slăbiciunii aus-
triace și că printrînsul „Jidano-Ma-
ghiarilor” i-au umilit pe Austriaci la
starea de heloți”. Êr cât pentru
partida maghiară dela putere căreia
îi dă numele colectiv de „Jidano-
Maghiari”, Lueger o declarã de pe-
riculoasă pentru dinastia și pentru
întreaga monarhia.

Lueger vede pariclitată vađa
monarhiei în Orient. decât minis-
terul de esterne nu se va emancipa
de influința Judeo-Maghiarilor; Ro-
mânia și Serbia nu pot avê încre-
dere în monarhia, când ved, că în
Ungaria domnesce acea partidă, care
asupresce fără milă pe Români și
pe Sêrbi.

De altă parte, dișe, se impun
Austriei jertte prea mari în purtarea
cheltuelilor comune. Trebuie să se
schimbe cuota, care este prea mare
pentru Austria, 70 la sută. „In adev-
er nu avem dualismul, ci patru
părți: întâiu domnesc Ungurii și noi
plătim, după aceea domnesc Gali-
țianii și noi plătim și în fine vine
Bosnia și Hertegovina, pentru cari

se face tot, și numai după aceea vin
celelalte țeri”.

Se plânșe apoi, că interesele
agriculturei austriace sunt păgubite
de Ungaria și dișe, că este dator
guvernului și a parlamentului aus-
triac de a face tot pentru a rêtur-
na partida dela putere din Ungaria.

Ceilalți vorbitori, deputații Fürn-
kranz și Purghardt i-au secundat
bărbătesce lui Lueger. Cel din urmă
a accentuat, că Austriei nu-i este per-
mis a suferi ca în Ungaria naționa-
litățile se fiã așa amar asuprite, êr
cel dintâiu s’a plâns, că guvernele
austriace n’au pășit cu energiã fa-
ță de guvernele maghiare și urmarea
a fost că totă monarhia suferã ađi.

La întrebarea, că ce voesc să
pună în locul dualismului, Fürnkranz
dișe: vê voui spune ce, uniunea per-
sonală; decât Austria va fi despărți-
tă de Ungaria, nu va trebui să mai
dăm banii nôștri tot pentru Ungaria.

Declararea acêsta l’a făcut pe
deputatul polon Scepanovski, care a
luat în apêrare dualismul, să dișă,
că partidele extreme din Austria se
întêlesc cu partidele extreme din Un-
garia în nисуințele lor peștru uni-
unea personală.

Este caracteristicã acêstã îm-
prejurare pentru stările de față din
monarhia și deputatul polon are de
altă parte dreptate, când dișe, că pre-
ponderanța Ungariei în dualism
vine de acolo, că popórele din Aus-
tria se cêrtă mereu și fiind desbi-
nate nu pot să apere cu destul suc-
ces interesele austriace.

Suntem curioși acum să vedem
decã Kossuthiștii dela noi vor primi
alianța antisemiților austriaci în
scopul rêturnării dualismului și re-
alisării visurilor lor de independen-
tă.

Revista săptêmânei.

Tct cu rele, când cu bune? —
se vor întreba cu drept cuvênt iu-

biții nôștri cetitori ai fôiei de Du-
mineca, după-șe vor fi cetit acêstã
scurtã dare de semã despre cele ce
s’au întêplat în țêrã și înafară, în
cursul aceștei săptêmâni. Sê spunem
dêrã, ce s’a petrecut.

Legile nouê bisericesci-politice vor
întra în vigore, adecã se vor pune
în praxã dela 1 Octomvri 1895 înce-
pênd. Spre scopul acêsta guvernul
a dat mai multe ordinațiuni, cari
s’au publicat în fôia oficială unghu-
rêsă. Ministrul de interne Desideriu
Perzel a dat o ordinațiune referi-
tore la executarea legei despre con-
ducerea matriculelor de stat. Ordinați-
unea acêsta cuprinde instrucțiunile de
lipsă pentru fiitorii conducetóri de
matricule. Concursurile pentru acêst
nou soiũ de dirigetorii, s’au publicat
deja, și în luna acêsta se vor face
numirile din partea guvernului.

Ministrul de justițiã Erdélyi a
dat o ordinațiune cu privire la ese-
cutarea legei despre cãsétoria civilă.
Legea acêsta constã din 93 §Ș-i.
Ordinațiunea ministrului unghuresc
dișe, că la încheierea nouelor cãsê-
torii trebuie să domnescã ore-care
spirit serbãtoresc, însê conducetorul
de matricule să încunjure ori ce sêr-
bări, cari ar nasce în popor credința,
că încheierea cãsétoriei civile ar fi
una cu cea bisericescã. Încheierea
cãsétoriei se face în public, în lo-
calitatea oficiosã a conducetorului de
matricule. Este neapêrat de lipsă,
ca mirii să se înfățizeze dinaintea
funcționarului de stat, dimpreună cu
doi martori, și ca înainte acêstora
să declare, că doresc a păși la că-
sétoria. Actul însu-și al cãsétoriei se
face așa, că funcționarul statului în-
trebã în limba unghurêsă pe miri:
„Declarî d-ta N. N., că doresci să
pășesci la cãsétorie cu N. N., care
este de față aici?” Decã atât mirele
cât și mirêsa rêspond cu da, atunci
funcționarul unghuresc dișe, tot în
limba maghiară: „Pe temeul declara-
rii d-vóștre, vê declar de cãsétoriți”.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

NEAGA.

De Carmen Sylva.

(Fine.)

Neaga și tatãl-sêu în vremea asta ajun-
sese departe.

Despre Sandu nu vorbirã nici o vorbã.
Fiã-care se teamea, și Neaga se hotãrise să
nu spuie nimic.

Se culcarã sub cerul gol. Vlad dișea,
că îi plăcea mai mult, de-ore-ce nu veduse
cerul așa de multã vreme, și nu rêsuflese
bine. Neaga stete totã nóptea cu brațele
crucișate pe după genunchi și se gândi, și
êr se gândi. Ce se făcuse Sandu? Unde’s o
fi dus? Era așa de tiner și de frumos, în-
cât nu’l putuserã judeca cu asprime. Tre-
buiserã să vadã și judecãtoșri, că se aprin-
sese, și de aia omorise. Ast-fel stêtuse ea
din dișa aceea în fiã-care nópte și se gândise.

Vlad o vedũ și îi audi oftatul, dêr
iși aduse aminte de starea sa și că nu pu-
tea să însuflie nici o încredere copilei sale,
de-ore-ce ea audișe în tot-dêuna de el, că
era om rêu. Nevasta, care îl uitase, nu pu-
tuse să’i fi spus ceva bine de dênșul.

In sfârșit dișe:

— Dêr ție nu’ți pare rêu, fatã, că ai
plecat cu mine?

— Mie? Sê’mi parã rêu? Ba multu-
mesc lui Dumnezeu, că sunt slobodã și că
nu mê mai cunôșce nimeni pe lume.

In sfârșit se crãpã de dișã, ciocãrliile
cãntau de bucurie prin crãnguri și sórele
se ridica cu minunata’i liniște.

— Ađi vêd întâi rêsãritul sórelui de
șese-spre-dece ani! dișe Vlad.

Și oftã și se ivi așa de alb în lumina
cea vie a dimineței, încãt par’că eșise din
mormênt.

— Auđi tu ciocãria, întâia ciocãria,
Neago?

Buzele lui cele galbene zimbirã.

— Tu, copilã arsã de sóre, nu scii ce
va să dișă, să fi lipsit de luminã și să stai
închis.

Buzele ei tremurarã, și picãturi grele
de lacrimi se ivirã între genele ei negre,
cari se ridicau și se lãsau, ca nisce aripi,
ca să nu le lase să picure.

— Așî voi să te întreb ceva, dișe ea
în sfârșit.

Bêtrãnul ascultã, să vadã, de Sandu
va vorbi.

— De ce te-a osîndit pe dumnêta?

— Nu ’ți-a spus nimeni?

— Nu.

— Te-au lãsat să credi, că așî fi un
omoritor de rënd?

Ea dete din cap, că da.

— Am făcut omor pentru o fatã ne-
vinovatã.

Neaghii îi trecũ pe dinaintea ochilor
vedenia crimei lui Sandu; par’că se învir-
teau tóte, și câmp și pădure. Ascultã isto-
risirea tatãlui său și, după-șe isprãvi, tãcũ.

Se făcuse curat nópte în ochii ei, așa
de adênc căđũ într’ênșii umbra genelor, și
se ivirã nisce cute așa de amare în colțu-
rile gurei, încãt o clipã parũ cu deșe ani
mai bêtrãnã. Dêr inima nu ’și-o deschise.

— Bietul tata! dișe ea în sfârșit.

Pentru întâia órã îi dișe tatã. Intr’un
sat apropiat Vlad căpêtã ceva parole, pe
nisce lucruri făcute de el în ocnã din sare
și din lemn în cêsurile de sêrã la lumina
micã a lãmpii. Cu ele cumpãrã un cim-
poiũ, cu care era să se hrãnescã de aci în-
ainte amêndoi în viêța lor cãlêtore.

Astfel merserã din sat în sat, Vlad
cãnta pe la hori și Neaga cãnta din gurã.
Une-orî ea lucra la câmp și bietul tatã-sêu

se mai odihnea nișel. Nici-odatã nu se
plãngea, că nu scia de va avê ce mânca
a doua-đi, că trãia pe drumuri, ca o cer-
șitóre, și când Vlad îi plãngea de milã,
da din umeri: „Mai bine așa, decât acasã!”

Intr'o đi ajunserã într’un sat mare și
frumos, care era împodobit ca de nuntã.

Peste tot era mișcare mare și mai cu
semã în fața cărciumei, peste drum de bi-
serică. Pe urmă tótã grãmada de ómeni se
duse la casa miresei. Vlad se puse să se
odihnescã în cimter, pe o cruce rêturnată.
Neaga sta lângã el și se uita încrunțată la
panglicele, cari fãlțiau și la corónele de
flori. Ea se gândea la cea din urmă horã,
la care fusese, și se întrebã singurã cu
glas mai tare:

— Ajunge cine-va și pentru omor
fãrã precușetare la ocnã?

Vlad se uitã la ea.

— Și, rêsponse el.

— O! dișe ea.

Și un fior îi trecũ prin corp.

— ’Ți-am vêđut pe Sandu al têu.

— L’ai vêđut?

Neaga aprópe strigã vorbele acêstea
și căđũ în genunchi lângã Vlad, oftând
adênc.

Va să dică chiar și la acest act sărbătoresc și însemnat în viața lui, creștinul pe care Dumnezeu l'a lăsat să fie Român, Slovac, ori Sârb etc. este pus în fața celui mai nefiresc lucru din lume, că adevărat să fie întrebat unghuresc, dacă vră să pășescă ori nu la căsătorie cu cutare persoană. Ce se întâmplă însă, dacă nu pricepe limba unghuresc? S'a îngrijit ministrul, nu v'e temeți, căci el dispune, ca la cazul acesta să aibă alături un *tălmăciu*, întocmai ca pe la cele judecătorești, ca să-i talmăcescă dorința și voința mirilor. Până într'atât stăpânirea unghurescă nesocotescă limba noastră românească, încât nici la încheierea căsătoriei nu ni-se va da voia, de-a fi întrebați de slugile ei în limba, care am supt'o de-odată cu laptele măicuțelor noastre.

Apoi, ca comedia să fie și mai mare, tot acest ordin al ministrului de justiție mai poruncește, ca respectivii funcționari ai statului, când încheie căsătorie, să fie îmbrăcați în *attilă*, peste care să poarte o *pantlică tricoloră maghiară*, — și se înțelege, că nu vor lipsi nici pintenii. Vom avea așa-dăruță dela 1 Octomvrie începând un nou soi de „preoți“ cu brăne tricolore unghuresc, cu pintenii și — dacă ei fac parte din seminția lui Israil — poate chiar și cu perciuni, pentru-ca să se implinescă scriptura lui Wekerle-Csáky-Bánffy și soții, că prēmărise-va ast fel „idea de stat național maghiar“!

În Austria merg trebile cam rău. Prin căderea vechiului ministeriu și prin formarea celui nou, lucrurile n'au eșit de loc din vâgășul lor nesigur și nestatoric. Vestea mai nouă din Austria putem aduce *retragerea fostului ministru de finanțe Plener* de pe arena politică. Plener era reprezentant al camerei de comerț din Eger, pe care o reprezenta de mult în dietă. El era și unul dintre căpeteniile partidei germane unite, care scim, că n'a mai voit să sprijinască fostul ministeriu, din pricină, că acesta voia ridicarea unui gimnasiu sloven în Cilli. Plener și-a depus mandatul de deputat în ședința de Marți a dietei din Viena.

Turburările în Macedonia nu s'au potolit nici chiar acum. În tot decursul săptămânii au sosit de acolo sciri neliniștitoare. Intre Bulgaria și Turcia s'au ivit neînțelegeri din cauza acăsta, ba chiar și Serbia e nemulțămătită cu pașii făcuți de Bulgari, cari sprijinesc pe sub mână pe răsulați, deore-ce ea are interese în Macedonia. Acum vine și foia rusescă „*Novosti*“ și dice, că interesele

Rusiei cer, ca în Macedonia să aibă drepturi egale toate naționalitățile, fiind-că Macedonia nu este o țară bulgărescă și nu poate căde jertfă la comiei bulgare. Datoria Rusiei nu este să sprijinască pe Sârbii din Macedonia, ca în ei pe de-o parte să aibă sprijin, pe de altă parte să țină pe Bulgari în cuvenitul respect.

Contra Jidano-Maghiarilor.

Marele sfat al reprezentanților din Austria, adevărat camera din Viena, a ținut la 3 Iulie n. ședință, în care s'a debătut asupra bugetului. La *cheltuelile pentru afacerile comune* (Austria și Ungaria), deputatul antisemit Dr. Lueger a ținut o vorbire, în care a tras o ștrașnică săpunelă Jidano-Maghiarilor. Dăm, după foile ce am primit ași, atât vorbirea deputatului Lueger, cât și ale celor ce și-au ridicat glasul contra lui.

Dr. Lueger: Am cerut cuvântul, ca să încetățnesc în această cameră dreptul, de a ne fi iertat a vorbi și noi aici despre afacerile comune, cum le este iertat amicilor noștri jidano-maghiari a vorbi în dieta lor. Acăsta este cu atât mai de lipsă, cu cât fostul ministru președinte n'a voit să răspundă la interpelarea prințului *Lichtenstein* în afacerea Kalnoky-Bánffy-Agliardi, prin ceea ce a voit să dică, că acestei camere nu-i este iertat a discuta despre afaceri comune.

Oficiul de esterne să-și dea silința a-se elibera de sub *înfluența jidano-maghiară*, mai ales în Orient. Cum s'ar pute, ca România să trăească în prietenie cu noi, când scie, că în Ungaria acea partidă are mai mare înțință, care *asuprește fără cruțare națiunea română și aruncă în temniță pe cei ce luptă pentru binele națiunii?* Cum s'ar pute, ca poporul sârbesc să aibă încredere față de noi, când el vede, că în Ungaria domnesce partidă, care vră să nimicească națiunea sârbă? Dăr acăsta înfluență jidano-maghiară este stricaciōasă și pentru raporturile noastre cu Rusia. Influența acăsta jidano-maghiară s'a valcat și pe timpul conflictului Kalnoky-Bánffy-Agliardi. E un scandal ne mai aușit, cum a fost tractat la noi reprezentantul S-tului Scaun și cum s'a rezolvat acăsta afacere. *Ministrul-președinte maghiar a invins*, cel puțin a invins formal, însă astfel de întâmplări nu este iertat să se repete des, căci altfel Austria își pierde de tot încrederea înaintea străinătății.

În timpul din urmă s'a lătit vestea, că *finanțele Ungariei* nu mai stau așa de strălucit, ca înainte. Acesta este un lucru foarte șod. Sub *Wekerle* finanțele Ungariei au înflorit. Credeți dăr D-vōstră, că *Wekerle* a defraudat toți banii Ungariei? O, nu! aici este vorba de-o simplă apucătură

jidovescă; nu de gēba partida domnitoare așî în Ungaria se află în puterea Jidano-Maghiarilor...

Președintele: Te rog, să te reții dela astfel de expresiuni.

Dr. Lueger: Până când a fost în interesul Ungariei, ca ea să trecă de țără avută, s'au iscodit lucruri fabuloase despre avuția ei; acum însă, că desbaterile nouelor cuote sunt în ajun, acest șerman stat jidano-maghiar n'are nimic! În vreme ce noi ne hărăim unii cu alții, Poloni și Jidano-Maghiarii se aliază și ne golesc buzurarele, și e întrebare, dacă acăsta alianță *jăfuitōre*, ne va mai lăsa ceva. Popōrele Austriei ar trebui s'o mai slăbescă cu cērtă între ele, nu cumva Ungaria, acest *trântor*, să se mai rătolescă pe socotēla noastră. Am fi datori, să deșteptăm și nutrim patriotismul Austriei contra dualismului. Forma de ași a dualismului nu este iertat să fie urmarea unei stabilități; forma acăsta a fost stōrsă după răboiul austro-prusian; **dualismul acesta este urmarea trădării Maghiarilor**, cari în 1866 s'au ortăcit cu Pruii contra Austriei, și încă c'un astfel de om din străinătate, care nici idee n'avea despre raporturile austriece. Chipul în care a fost născut acest dualism, nu ne servește de loc spre onōre. **Dualismul acesta ni-a umilit pe noi la starea de heloși ai Jidano-Maghiarilor.** Dacă Austriei își vor da silința a-se libera de sub acăsta stare tristă, dacă își vor apēra vechile tradițiuni, atunci nu-și vor împlini decât datoria. Sperez, că contele *Kielmannsegg*, care a desvoltat atâta energie contra noastră, a antisemiților, va desvolta tot atâta energie și contra Ungariei....

În Ungaria domnesce partidă, care *duce până la infinit corupțiunea alegerilor*; înșelăciunile, corupțiunile lui Bloch (un jidan) sunt o adevărată jucărie în asemănare cu ceea-ce face partidă liberală din Ungaria pe acest teren; în Ungaria domnesce partidă, care vestesce cultul lui Kossuth, care sufere bațjocurirea și stēgului austriac și vātēmarea armatei; domnesce în Ungaria partidă, care apăsă fără cruțare pe Germanii din Ungaria, care vră să *pusțiească pe Românii de pe fața pământului, vră să nimicească pe Sârbi și care înfundă temnițele cu omenii credincioși împēratului*; e la omniă partidă, care amenință cu cel mai mare pericol dinastia și întreg imperiul. (Aprobări vii la antisemiți și la Cehii-tineri). E datoria noastră a face tot ce ne stă în putință, ca să doborim acăsta partidă. Suntem datori a sprijini și a îmbărbăta guvernul, ca să *pășescă energetic față de Ungaria*. Drept aceea, recomand spre primire următorul proiect de rezoluțiune:

„Să fie provocat guvernul, ca să pășescă cu energie contra abuzurilor pe toate terenele vieții politice și economice a Ungariei, și să ocrotescă contra acesteia interesele regatelor și țērilor reprezentate în consiliul imperiului“.

Fürnkranz, luând cuvântul, vorbește despre raporturile dintre cele două părți ale monarhiei. Intre altele el dișe, că locul dualismului ar pute să-l ocupe *uniunea-personală*. Dacă Austria și Ungaria s'ar despărți una de alta, Austriei ar ajunge în poziția de a-și întrebuința finanțele pentru interese proprii, *la din contră sōrtea Austriei este peccelluită*.

Purghardt dice, că Ungaria în toate privințele pāgubescă Austria. Apoi continuă: **Austriei nu-i este iertat să sufere, ca naționalitățile din Ungaria să flā asuprite într'un mod așa de ne mai pomenit.** Sper, că *în curēnd va sosi ziua rēsbunarei și a victoriei umanității*.

Kielmannsegg (ministru - președinte), luând cuvântul, își exprimă părerea de rău pentru vorbele, ce le-a diș Lueger la adresa Maghiarilor și a guvernului maghiar. El mai dișe, că-și ține de datorie a sustine bunele raporturi cu guvernul unghuresc, dăr va ține sēmă și de interesele regatelor și provinciilor reprezentate în dieta imperială.

Scepanovski (raportor) sare în apărarea Maghiarilor. Dr. Lueger, dișe vorbitorul, a împărțit în mod genial popōrele monarhiei; clasele superioare le-a numit trântori, pe cele inferioare muncitori; apoi a împărțit monarhia și din punct de vedere geografic; Galiția a pus-o lângă trântorii din Ungaria. Dișe apoi, că Ungaria s'a suit peste capul Austriei, numai pentru-că popōrele de dincolo de Laitha se cērtă mereu.

Serbări școlare.

Dumineca trecută s'a serbat în sala cea mare a gimnasiului român din loc încheierea anului școlar la școlă elementară capitală română din Brașov. A luat parte la acăsta serbare un public numeros. Corul bisericii S. Nicolae a executat mai multe cântări frumoșe, ēr *Venerabilul director al școlēi, D-l George Belissimus*, a rostit o frumoșă cuvēntare ocașională, după care a urmat cetirea clasificățiunilor și împărțirea premiilor.

Reproducem în estras vorbirea D-lui director *Belissimus*, care este următoarea:

Ētă-ne ērăși la încheierea unui an școlar! Dura încheieri anului școlar este de mare însemnătate: pentru elevi și eleve, pentru părinții lor, pentru marii școlēi, pentru întreg poporul, care a înființat școlă și o susține.

Elevii și elevele o așteptă cu nerăbdare, ca să se vadă înaintăți în o clasă mai înaltă. Părinții o salută cu căldură, dacă ved în silința copiilor lor la învățatură și în deprinderea lor în purtări bune și frumoșe spor deplin mulțamitor. Binefăcătorii și conducătorii școlēi o întâmpină cu stimă, dacă își ved încununată cu suc-

— Biată fată, biată fată! dișe Vlad încet; dăr nu făcū nici o cercare ca s'o mângāie.

În sffrșit fata ridică capul:

— Jos în ochi ai vēduț?

— Da. E băiat bun, și numai la iubita lui se gāndea; după vorbele lui am priceput, că de tine vorba.

— Și ai plecat și l'ai lăsat acolo?

— Ei, fata mea, nu intri și nu eși din ochi când vrēi.

— L'ai lăsat acolo! dișe ea ērăși, par'că nu putea să gonescă din minte gândul acesta.

— El e tiner, mai un copil. Pōte că li-o fi milă de tinerețele lui.

— Dumnēta nu erai tiner?

— Nu, căci eram însurat și aveam copii și am pāndit până am omorit. Sandu al tēu a ucis în furie.

— Pentru mine! pentru mine a omorit! se vāitā Neaga; și își încrușă brațele pe după umeri și se legānă încōce și încolo chinuită de durere.

Atunci vedū o cētă de flăcāi, cari dēdeau nāvală, gātiți cu flori și panglic, cu cāmășile strălucind de albe, bogat cu

sute cu arnici. Erau veseli și plini de vioiciune.

— Ia ascultă, bătrānule cu cimpoiul, vino încōce! Tot trebuie să așteptăm până vine mirēsa! Cāntă-ne ceva! Tu fată scii să cānti?

Neaga dete din cap, că da.

Vlad începū să cānte, pentru a'i lāsa fetei vreme să-și mai vie în fire, dăr flăcāii cereau cāntece din gură, și cu glas încet și dulce, și mișcātor cāntă:

Și ecă nōptea a trecut
Amar plāng la lumina dișei,
Rece'i perna pe care odihnā cat
Și nu găsesc!

Tēplele 'mi svīnesc, inima imi arde,
Sunt mai ōrbă de plāns,
Pe nimeni n'am cārui să mă plāng,
Pe nimeni să mă mângāie.

— Asta prea e jalnic, strigarā flăcāii, cāntă-ne ceva mai vesel. Na parale!

Ei credeau, că cu banii or s'o învelescă, dērea nu era învățată să cānte, ca o cērșitōre, și oftă din greu. Vlad se uită la ea cu grije.

— Ascultă la mine, dișe el, și cāntă ce cānt eu.

Ea ascultă.

„Frunză verde de alun!...“

— Nu, nu, că toate cāntecele cu „frunză de alun“ sunt jalnice.

Vlad își umplū cimpoiul și Neaga cāntă:

Frunză verde lemn uscat!
Vedeți-mi călușelul iute și māndru,
Vedeți-mi călușelul roib,
Cum scie să necheze de vesel.
Să cāntăm, să chefuim!

Necheză el, căci pricepe,
Că merge la draga inimēi!
La draga cu pērul negru,
Și cu ochi ca și cărbunii.

Să cāntăm, să chefuim!

Ca trestia de subțire,
Ca ea și de mlādiosă,
Hi călușul meu! Hi! hi!
Hi călușul meu! Hi! hi!

Să cāntăm, să chefuim!

Cāntă întâi cu vioiciune, pe urmă din ce în ce glasul i-se făcū mai trist. Și întristarea ei cuprindea și pe cei cari ascultau. Flăcāii nu-și puteau da sēmă, de ce

fel de simțăminte le era inima turburată.

Incunjurāră pe fată și unul dișe:

— Tu ești subțire și mlādiosă, și tu ai ochi ca cărbunii, tu dragă cu pērul negru. Și vrū să o cuprindă în brațe.

Dăr ea se smulse din mânăle lui și îi dēdū brānci cu atâta amenințare în ochi, încāt flăcāul rēmase înmārmurit.

— Ha! ha! dișerā ceilalți ridēnd, bagă de sēmă n'o atinge, că arde.

Se apropiāră și câte-va fete de bătrān.

— Ne cānti și nouē un cāntec, dișe una: dăr unul așa înflōrātor.

— O da! dișe Vlad și cāntă unul trist, care se asemēna cu vieța, pe care o dusesse el.

Când sffrși, se aușirā strigāte de bucurie, și pocnete de pușcă, și sunete de viōră.

Venia nunta, în cap cu lăutarii, cari cāntau neincet umblānd; pe urmă veniau copii, cari aruncau flori, flăcāi, fete, pe urmă ginerile cālare, incunjurat de alți tineri cālări prin prejur, pe urmă căruța miresei cu șese boi albi, cu cōrne lungi aduse, pline de panglici și de cununi de flori. Peste toate ale casei sta mirēsa cu fire

cesul dorit ostenelele, ce 'și-le-au pus întru a înlesni și pe cei mai scăpătați poporenți, și-și împărțășescă copilașii și copililele de binefacerile școlii lor naționale. Poporul o întem্পină cu plăcere, întărindu-se în așteptarea, că cu cât membrii singuraticelor familii, ce il compun, vor ajunge a fi omeni mai luminați prin științe, mai stimati, mai iubiți, mai respectați, mai demni de încredere prin cugetări, aplecările și faptele lor religioase, ce și-le-au însușit și în car'i s'au deprins prin școlă: — cu atâta va fi și el mai stimat, mai iubit, mai respectat, mai demn de încredere din partea or'i și cui.

Și ce l'ar puté pe popor însufleți la o mai mare încredere în reușita lui, decât vędënd, că îi sporesce la număr o inteligență harnică, care se-l poți ajuta în lupta lui pentru a-și croi o sörte mai bună?

Așa este! Dér öre đina acésta a încheiării anului școlar 1894/5 cu elevii și cu elevele școlii noastre elementare capitale aduce-va cu sine ceva atât de îmbucurător, încât se o poți interesați întem্পina cu dragoste și cu încredere în viitor?

Acésta se va puté vedé din următorele: În acest an școlar s'au folosit de școlă noastră elementară capitală 638 de școlari: 402 copii și 236 copile din acésta parochiă, precum și din alte părți locuite de Români. Sporul, ce l'au arătat cu elevii și cu elevele lor învățatorii, a mulțumit marele pretensiuni ale controlorilor din partea autorităților noastre școlare. Dintre elevi și eleve s'au aflat 80% vrednic de înaintat în clasă mai înaltă.

Acest an școl. a fost așa-dér îmbucurător, căci din succesele lui putem vedé, că poporul nostru a ajuns la acel grad de dezvoltare intelectuală, încât își stiméază școlă sa, o iubesc și o îmbrățișează, ca pe cel mai puternic mijloc al înaintării sale în bunăstare și fericire.

Și tóte bunătățile acestea sunt rezultatul ostenelelor prea vrednicilor binevoitorilor, binefăcătorilor și conducătorilor ai poporului nostru, spre a-l scóte din întunec la lumină, spre a-l ridica din decădere la demnitatea străbună.

Cine ar fi putut crede la anul 1854, când s'a isprăvit zidirea acestui gigantic edificiu, că în anul 1870 el va fi prea îngust pentru numărul elevilor frecuentători și că On. Eforiă se va vedé silită a mai clădi lângă el și despărțământul de câtră strada Prundului? Cine ar fi putut crede la anul 1871, când s'a isprăvit de zidit acest despărțământ, că și el în curënd va deveni așa de mic, încât la a. 1888 vor trebui să-l părăsescă clasele de fete și să se introducă în edificiul vecin, cumpărat și adaptat pentru acest scop; și cine ar fi cređut, că la anul 1895 se va vedé On. Eforiă silită a pune la cale clădirea unui nou edificiu pentru elevii școlii elem. capitale, ca ast-fel să poți deschide loc mai larg în acest edificiu pentru elevii școlilor medii, al căror număr încă a crescut și s'a mărit förte?

lelem. capitale, ca ast-fel să poți deschide loc mai larg în acest edificiu pentru elevii școlilor medii, al căror număr încă a crescut și s'a mărit förte?

Bărbaților, cari cu atâta dragoste, cu atâta bunăvoință și silință au lucrat și lucră la dezvoltarea acestor școle, ca să poți cuprinde în sinul lor pe fiii și pe ficele Românilor din oricare parte ar veni, avem să le datorim recunoștință profundă din partea fiă-cărui Român.

Er voi, iubiții mei elevi și eleve, cari v'ați silit la învățatură, ați urmat povețelelor celor bune ale părinților și învățătorilor voștri punënd mare preț pe numele vostru bun, veți primi căldurosă dragoste din partea părinților voștri, veți fi iubiți și lăudați din partea On. Domnii și onor. Dómne, cari au venit aici, ca să afle ce spor ați făcut și cum v'ați purtat.

Aceia însă dintre voi, cari și-au pătat numele cel bun prin neascultare de părinți și de învățatori, prin lenevire la învățatură și prin alte fapte rele: — nu vor fi nici iubiți, nici lăudați de nimenea, ci huliiți de toți, căți îi cunosc.

Astfel va fi astăzi plata voastră pentru ceea ce ați lucrat în acest an școlar spre binele vostru!

Dela cei ce au fost până acum nechibzuiți, aștept, ca de acum înainte să-și vină în fire, să imiteze pe cei buni și să întrebuințeze bine timpul, silindu-se în viitor la învățarea lecțiilor și la deprinderea în purtări bune și frumoase. Dela cei ce au fost însă până acum silitor la învățatură aștept să urmeze tot așa și în viitor.

Er vouă, celor ce eșiți acum din clasa a patra, vă recomand, ca intrând în școlile medii, să la învățarea vre-unei meserii, acolo să vă mai măriți silința la învățatură și la deprinderea tot mai cu temei în fapte religioase morale, ér când veți ajunge la etatea de a vă conduce de voi înși-vé, să nu cređa care-va dintre voi, că atunci n'ar mai avé lipsă de povețele și de dojenele mai marilor săi. Cel ce începe a nu mai primi povețele, or'i dojenele mai marilor săi, ușor se abate de pe cărarea, ce duce la adevărata fericire și așa: éta-l căđut în brațele peirii, cum cade în ghiarele uliului porumbelui rétăcit!

Mare putere are în sine silința la învățatură în unire cu numele cel bun. Acestea fac să ese din copii bărbații de valoare ai unei națiuni, ér faptele folositoare ale acestora nu rămân nerecunoscute de națiunea lor.

Incheind, mulțamesc Rev. D-ni Protopopi pentru conducerea esamenelor publice cu elevii și cu elevele acestor școle. (La copii a presidat Rev. D. Prot. Vasile Voina; la copile Rev. D. Prot. Bartolomeu Băulescu.) Mulțamesc On. Eforii și On. Delegațiunii ale școlilor noastre centrale pentru marea înlesnire, ce au făcut o poporenilor noștri celor scăpătați pentru a-și puté trimite copilașii și copililele la școlă,

scutindu-i de plata didactului și a taxei școlare. Mulțamesc On. Comitet parochial al bisericei St. Nicolae, On. Comitet al Reuniunii bravelor femei române din loc și celor-lalți prăa domni binefăcători pentru ajutorul cel mare, ce l'au făcut poporenilor noștri celor scăpătați, îmbrăcându-le astă iernă copilașii și copililele cu vestimente căldurése, ca să poți cerceta școlă fără întrerupere. Mulțamesc, în fine, tuturor Prea stim. D-ni și Dómne, cari interesându-se de progresul tinerimii noastre școlare, au bine-voit a ne onora cu prezența la acésta festivitate.

Declar anul școl. 1894/5 de încheiat. Anul școl. 1895/6 va începe cu 1-a Septemvrest. v.

Ce-i cu Reuniunea învățătorilor sătmăreni?

Sătmar, 1 Iulie n. 1895.

Stim. D-le Redactor! Ca membru în comitetul central al Reuniunii învățătorilor români gr. cat., aparținătoare părților Sătmarene-oradane, luasem parte la ședința ținută în 27 Mai n. c. în Careii-mari, unde cu multă durere a trebuit să constat, că reuniunea noastră și acum, după un trecut de un deceniu și jumătate, se află, în privința activității sale, tot în starea primitivă dela început.

Și de unde acésta stagnare? — De acolo, că parte adunările generale ale Reuniunii, parte cele filiale, nu se țin regulat. Convocând președintele Reuniunii adunarea comitetului, unii dintre d-nii președinți ai cercurilor filiale nici măcar atâta n'au făcut, ca să trimită o dare de semnă despre activitatea filialelor, cu atât mai puțin să ia parte activă la adunare. Intre aceștia se află, cu durere trebuie s'o spun, chiar preoții așei, dela cari la așa ceva nu ne putem aștepta, ca d. es. d-l paroch Vasile Leșan din Sân-Miclăuș, d-l Dionisiu Bran din Ardasud etc.

Mai caracteristică mi-s'a părut o referadă a d-lui Mihail Cincea, protopopul Supurului-inferior și Mădăraș, prin care vóind a-și scusa absența, ridică în contra învățătorilor nisce acusațiunii, ce taie adénc în onórea și caracterul corpului didactic românesc.

Éta pe scurt cuprinsul acestei dări de semnă a D-lui protopop Cincea:

Ca președinte al cercurilor filiale Mădăraș și Supurul-inferior, d-sa spune, că dela ultima adunare generală, ținută în Borlesci nici o adunare filială în districtele amintite nu s'a ținut, și acésta parte din cauza multor ocupațiuni ivite cu salarisarea învățătorilor, parte „pentru presia, ce îndurăm cu toții din partea guvernului unguresc față de adunările noastre române de oricare calitate, stând în adunare la spatele noastre gendarmi și polițai, ca scăpându-se cutarele emoționat a grăi ce stăpânirii nu-i convine,

adunarea să fiă disolvată cu batjocură, ba póte pe unul séu altul să-l areseteze.“ După acésta continuă astfel:

„De-altcum suntem cu priveghiare neadormită față de tréba învățământului, școlile noastre în tot anul le-am vizitat și am ținut esamene în tóte școlile din ambele districte, și încă cu succesul dorit, escepționând vre-o trei școle, ai căror învățatori fără chiamare nu sunt de Dómne-ajută și pe cari Ven. Ordinariat, după mai multe arătări și informațiuni, tot îi mai suferé în stațiunile lor, — și cari numai plata, de care în adevér se află a fi nevrednică, o urgiteză pe la inspectorii regesci, calumniând pe preoții-directori ca pe nisce contrari ai „ideii de stat maghiar“, numindu-i în recursele lor „Dakista papp“, ér despre acésta aserțiune sunt gata a vé arăta și documente.

„Deci tocmai acest conflict, ce se ivesce între unii preoți și învățatori, e cauza, că eu cu ocaziunea vizitațiunii protopopesci nu putui mijloci la frații preoți con-districtuali, în înțelesul provocării Ven. Consistoriu de dto 16 Noemvrest 1894, ca să participe și materialicesce la înaintarea scopului folositor al reuniunii învățătorilor din părțile noastre..

„De-órece d-nii învățatori, cu desconsiderațiune vóind a se emancipa de sub ordinațiunea forului competent eclesiastic, pe ascuns lucră tot în contra instituțiilor eclesiastice, fiind gata de-a preda școlile noastre confesionale și naționale în școle de stat, lingușindu-se pentru plată și onorar „mint jó hazafiak“ pe la inspectorii reg., cari precum e evident, sunt dușmanii școlilor noastre confesionale naționale.

„Mulțamită însă lui Dumneđu și laudă celor mai mulți învățatori, cari întrú adevér, cunoscându-și înalta lor chiamare, lucră fără osteneală întru luminarea elevilor lor spre binele și gloria națiunii noastre române, în sensul strict, și nu se plângăresc mereu, că nu pot trăi, ci din contră sunt gata în tăcere a suferi multe lipse materiale, numai ca să vadă înflorirea națiunii lor mult iubite și înaintarea în tóte ramurile recerutelor științe prescise pentru școlile noastre populare.“

Acésta este hártia d-lui protopop Mihail Cincea. Din îngrijirile exprimate în ea resuffă mult sentiment românesc, care numai spre onóre póte servi unui preot și protopop român.

Dér în față acestor grele invinuirii la adresa învățătorilor, fiă-mi și mie ertat a întreba pe Mult On. D-n protopop Cincea, că ore pentru ce în ziua de Crăciunul unguresc d-sa adusesse jerfă lui Dumneđu cu o predică recitată în limba lui Arpád, ér pe cantor-învățătorul Ioan Pop il silă acuma la bătrânețe, în contra tipicului, să cante „A te születésed Kristus Istenünk“, în loc de „Nascerea Ta Christóse, Dumneđuente“? Ore d-sa, prin asemeni criminale călcări ale tipicului, cui s'a lingușit?

lungi de betelă pe cap, cari sclipeau în sóre de te orbea. Era frumoasă și veselă, dér de modestie trebuia să-și ție ochii plecați. Totuși une-or'i scăpa de sub genele-i lungi câte-o privire fericită. În jurul ei se aflau fete, cari rideau, și socrul și sócra, el cu briul lat, ea cu marama cusută cu fir de aur.

Fărăciii se opriră, ginerele sări jos, ca să ajute miresei, să cobóre din căruța.

— Nu uita, când îi trece în biserică pe lângă mine, să tragi cu piciorul, ca să mă mărit și eu peste aa, îi sopti o fată.

Neaga întorsese spatele spre nunta veselă și bogată, și da încet cu vârful piciorului într'o piétră, încruntându-se, pe când bătrânul strângea bani.

Strânsul de bani era pentru dënso otravă și venin, și ar fi dorit, de s'ar fi putut, să-i arunce.

Acum i-se părú, că nunta trecuse, și întórse capul tocmai când sărise mirésa pe pământ.

Atunci dete un țipet tare și înbrâncind mulțimea se repeđi la ginere.

— Radule! Radule, frate! bine că te-am găsit. Tată! Vino 'neóce, tată!

Se întórse repede înapoi și trase după ea pe bătrân.

— Uite Radu, feciorul dumitale! Acum am scăpat. N'are să ne mai atingă nici o suferință. O, Radule! Ce noroc pe noi!

Dér se opri, căci Radu sta nemișcat și nu đise o vorbă.

Mirésa se uita când la unul, când la altul, și pe urmă zimbi cu batjocură.

— Ce, Radule, tată și soră îți sunt cerșitorii ăștia?

Radu făcu o mișcare, par'că ar înghiți ceva; apoi đise:

— Eu nu cunosc pe bătrânul ăsta.

— Pe mine nu mă cunosc, đise Vlad, așa e, dér pe Neaga, pe sora ta, n'o cunosc?

Radu tăcu.

— Ce, Radule, strigă mirésa, m'ai mințit pe mine, pe Iléna ta? Spusu-mi-ai tu, că ești fecior de cerșitor, or'i fata nu e sora, ci iubita ta? Spune. 'I-ai făgăduit să o iai de nevastă, și pe urmă ai gonit'o, ca să mă iai pe mine, fiind-că sunt mai bogată?

Radu făcu o sfortăre puternică și đise:

— N'o cunosc.

— O, Radule! strigă Neaga, lași pe sora ta să fiă batjocorită?

— Tu umbli pe drumuri și cânți pentru parale, đise Ileana, mult mai roșie decât sulimanul, ce avea pe obraz.

— Umblu pe drumuri și cant pentru parale, și nu mi-e rușine! đise Neaga cu o mândrie, de pare că avea o coronă de dărui.

Țéranii murmurară, ținënd cu ea.

— Eu nu intru în biserică, Radule, până ce n'oi scii, de ești or'i nu rudă cu cerșitorii ăștia!

— Iți spusei, că nu-i cunosc!

De-odată fulgeră și tună cu sgomot mare. Nimeni nu băgase de semnă norul de furtună, căci toți steteau încă în lumina sórelui. Se cruciră toți, dér nu fugiră.

— Radule! đise Vlad, eu bucuros mă depărtez și mă duc în lume, decă cunosc pe sora ta și o iai la tine.

— Ba de loc! đise Ileana ríđënd într'un chip sélbatec. Bine, las' că vęd eu, că ție iubită. Tu fată, ai vrut să-l veđi în ziua

lui de nuntă și să mi-l răpesci. Ia-ți-l și învață-l cerșitul și cum să cante cu cimpoiul.

— Radule! đise Vlad, ca din moment, Radule, spune adevérul, or'i îl spun eu. Pe Radu îl trecuse sudorile.

— Eu n'am de-a face cu fata asta.

— Așa? đise Vlad, atunci ascultăți-mă: Eu es din ocnă și fata mea, care, cum m'a vędut, nu s'a codit și a plecat cu mine, măcar că sunt ocnăș, și cantă pentru parale, măcar că avea cu ce trăi la tat-séu vitreg. Dér tu, Radule, fiul meu, tu să fi blăstemat pe veci! Casa să ție-se prefacă în cenușă, câmpiile să ție-se pustiescă, puțurile să-ți sece, vitele să-ți móră și, de-i avé vre-un fecior, să-ți facă de nouă-or'i mai mare rușine, decât ce am îndurat eu șese-spre-dece ani în ocnă, ér în césul morței nici o mână să nu-ți dea o picătură de apă. Nevasta ta să te înșele și să te părăsescă; pe ce vei pune mâna, să fiă otrăvit, și nimeni să nu te scape de blăstémul tatălui tđu!

Érăși se auđi un tunet, care părú, că se rostogolesce de-a tot lungul cerului.

Nu vreau să iau în apărare pe învățătorii păcătoși, dăruți totuși, în interesul bunului nume al învățătorilor români, așa dori, ca asemeni învinuiri să nu se facă așa în general, ci să arate cu numele pe cei ticăloși, cari se fac vândătorii neamului lor, pentru-ca să-i scim și să-i huiduim dintre noi ca pe nisca oi riișe, ér nu din cauza lor să sufere numele bun al întregului corp didactic român.

Apoi nici multe ocupațiuni, nici frica de gendarm și polițai nu pôte să scuze neactivitatea filialelor de sub conducerea D-lui protopop Oinca. Toți avem ocupațiuni multe și toți stăm sub aceleași presiuni ale guvernului și organelor sale, prin urmare toți Românii dintre Tisa și Carpați ar trebui să stea cu mâinile în sin și să nu mai facă nimic „de frica gendarmilor“. Acesta însă nu merge. Păstorul bun își pune sufletul pentru oile sale, ér preotul brav, când e vorba de exerciarea unui drept legal al credincioșilor săi, n'are să se témă nici de zăvórele temniței, nici de baionetele gendarmilor. Noi trebuie să ne facem datorința și să luptăm pentru ce-i al nostru, ér cel ce luptă vitejesece nu-i iertat să se témă de glónte.

Intre cei ce desvóltă mai mare zel pentru înaintarea Reuniunii noastre, amintesc cu plăcere numele vrednicului paroch din Vetșiș, Vasile *Arđilean*, apoi Ludovic *Marcuș* paroch în Mădăraș, N. *Șuta* paroch în Moftinul mic și alții. Onóre lor!

Un membru.

SCRIRILE PILEI.

— 23 Iunie.

Esamene preparandiali în Gherla. Ni se scie, că esamenele cursuali la preparandia din Gherla s'au ținut în 15 și 19 Iunie n. c., anume în 15 cele ordinare, ér în 19 cele pentru privatisti. Afară de trei, cari au fost relegați la repetiarea esamenului, toți ceilalți au reușit cu succes îndestulitor. Mai riguros a fost esamenul de *calificație*, la care dintre 27 învățători au reușit numai 16 cu prima, ér 11 au fost respinși. Esamenele au fost conduse de d-l canonic Ioan Papiu, ca director preparandial, fiind de față și inspectorul ung. de școle Simon Béla.

Révana de maghiarizare a unor „patrioți“ a ajuns până la acea nerușinare, încât cu puterea falsifică chiar și numele proprii de persóne. Ast-fel ni-se scie din *Bellean*, în comitatul S.-Dobăca, că dascălii unguri dela școla de stat de-acolo nu se mulțumesc numai cu maghiarizarea numelor copiilor nemaghiari, cari au nenorocirea de-a cerceta acea școlă, ci s'au apucat să maghiarizeze chiar și numele învățătorului român dela școla confesională din Betlean, pe care, din Ioan *Diugan*, l'au botezat pe unguresce „*Gyugán János*“. D-l Diugan funcționază și ca catechet *fără plată* pen-

tru școlarii români dela școla statului. Cu atât mai mare este dér obrăznicia șovinistilor dascăli unguresci, cari în loc de răsplată, s'au apucat să-i batjocurescă în asemenea mod chiar și numele, cu tóte că d-sa de mai multe-ori a protestat în contra acésta, cerénd să i-se scie numele așa, precum îi este, adecă *Diugan*, ér nu „Gyugán“. Românii, ori de câte-ori au de-a face cu asemeni maghiarisatori obrasnici, să fiă cu mare băgare de semnă și să nu sufere a li-se schimosi numele pe unguresce; hărțile oficióse, citațiunile și ori-ce protocolé ori alte hărții publice séu private, să nu le subscrie ori primescă, decă numele nu le sunt scrise tocmai așa, cum se scriu ei. Altfel ne vom pomeni, că ticăloșii aceștia ni-au răpit și numele, pentru ca mai apoi să pótă dice, că și noi am fi de viță asiatică.

— o —

Slovaci în Praga. În 2 Iulie séra au sosit în Praga óșpeții slovaci, aprópe 100 persóne, cari sub conducerea avocatului Andrei Halas din Turoș-St.-Mărtin au mers să viziteze espositia etnografică ceho-slavă. Ei au fost primiți cu mare căldură de publicul boem. Când trenul a intrat în gară, au fost salutați cu puternice strigări de „Slava“ și „Nazdar“. Mai ales vagonul în care se afla Svetozar Hurban Vajansky a fost încurjurat de public, Hurban a fost fórt cordial salutat. În vestibul óșpeții au fost primiți de studenți, cari au oferit damelor buchete de flori. Séra a fost mare intrunire în onórea Slovacilor.

— o —

Monument maghiar pe Témpe. În ședința comunală de Mercuri s'a discutat și cererea ministrului-președinte, ca comuna Brașov să-și dea învoirea de-a se ridică unul din cele 7 monumente proiectate din incidentul mileniului în vârful Témpei. Au vorbit în contra Dr. C. Lurtz și Dr. A. Mureșianu; ér pentru împlinirea cererii ministrului au vorbit d-nii adv. Schnell și Dr. Zakarias. În fine după o lungă desbatere s'a primit propunerea lui Schnell, ca în principiu să se dea concessionsa. Sașii moderați sprijinind acésta propunere au reușit cu o mică majoritate.

— o —

Socoliștii boemi. Dumineca trecută au vizitat espositia etnografică din Praga „socoliștii“ boemi, adecă societățile gimnastice cehe din tótă țera. În fața statuei sf. Wenzel gimnasticii boemi au fost salutați de președintele espositiei Dr. Vladimir conte *Lazansky* printr'un discours însufletit: „Ca și șoimul (sokol), care se ridică în regiunile înalte, este și socolismul opera nisuițelor ideale. Ideea socolista chiamă flórea bravorilor noștri țărbați pe locul de exercițiu, ca aici să-și întărească corpul, căci numai un corp armonios desvolat corespunde ideii creatóre a perfecțiunii omenești. Prin gimnastică se crează un spirit sănătos într' un corp sănătos și reununile „sokoliste“ au scopul de a lăși acest spirit în națiune, spiritul libertății, egalității și frățietății, care légă tóte paturile poporului într'o falangă; spi-

ritul mucei statornice, care nu se obosese după primele nesuccese; spiritual vitejiei, pe care amicul se póte rădima și de care inamicul se teme; *spiritul disciplinei*, care însemnă arta de a scii tot așa de bine asculta, ca și poranci, și de a-și subordona propriile sale interese unor idei mai mari. În sensul acesta „sokolul“ întregii națiuni se arată, ca incorporarea nisuițelor noastre naționale. Viitorul este numai a celor tari! „*Tu șme se!*“ Acesta devisă duce la *increderea în propriile forțe*, și cu acésta devisă s'a creat și espositia noastră, prin propriile noastre puteri, fără de nici un ajutor străin“. Discursul acesta a fost salutat de strigările cele mai însuflețite de „nazdar“ ale mulțimei.

— o —

Esamen. În *Internatul Domnei Maria Belu* din loc se vor ține esamenul *Joi*, în ziua SS Apostoli Petru și Paul, după amăzi la 3 óre.

Sciri telegrafice.

Belgrad, 5 Iulie. Regele a primit demisiunea cabinetului și a însărcinat pe ambasadorul din Viena Simici cu formarea unui ministeriu de coalițiune.

Paris, 5 Iulie. Președintele Ligii din Bucuresci, V. A. Urechia, a adresat către membrii conferenței interparlamentare provocarea, ca să nu se învoiéscă a se ține adunarea în anul 1896 în Budapesta.

Esamene la sate.

Făgăraș, 30 Iunie n. 1895.

Azi am luat parte la esamenul școlilor noastre romănesce din Făgăraș. Însoțitorul m'a făcut școla română greco-orientală, al cărei învățător. d-l *Ión Berescu*, ne-a mulțumit peste așteptare. Esaminarea școlarilor, împărțit în patru despărțăminte, s'a început încă înainte de amăzi, după sf. liturgiă, la 9 óre. Ca delegat din partea comitatului parochial a fost d-l protonotar comitatens *Ión Turcu*.

Esamenul, ținut în prezența tuturor învățătorilor gr. or. din tractul Făgărașului, cari se adunaseră pentru anul acesta aici, a succés fórt bine. Răspunsurile precise, acurate și bine pronunțate ale tuturor elevilor, în genere, a făcut cea mai bună impresiune asupra ascultătorilor, între cari am vėduț și câte-va dame. Biserica, în care s'a ținut esamenul, nu încăpea pe toți doritorii de a asculta frumoșele răspunsuri; școlarii au fost la acésta școlă 71.

D-l Berescu are un metod bun, ceea ce a dovedit și succésul esamenului. Istoria, geografia, fizica etc., s'au propus detal de pe larg. Cantul de-asemenea. În privința acestuia a-și face totuși observarea, că pentru-ce óre lasă d-l Berescu cântările bisericesti în urma poeziilor lumesci? Cel puțin la esamen d-sa așa a făcut.

Școlarii cântă frumos; a plăcut mult

poesia: „Despărțirea Basarabiei“, apoi: „Merge móra pe părău“ etc., cari sunt dovadă de interesul învățătorului.

D-l protonotar Turcu a ținut la urmă o vorbire acomodată, accentuând cu deosebire lipsa urgentă de-a îmbrățișa și noi Românii meseriile, căci numai așa vom lucra pe séma noastră proprie. Intre școlarii s'au împărțit premii în bani.

Esamenul s'a sfirșit la óra 1 după prânđ, când s'a trecut mai departe la desbaterea punctelor din programul adunării generale a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Făgărașului.

D-l Berescu póte fi mândru de rezultatul acestui esamen.

La 3 óre d. am. a urmat esamenul la școla română gr. cat., al cărei nou învățător este d-l *Ión Stroia*.

Esamenul s'a ținut în frumoșă școlă română gr. cat. din strada Brașovului, în prezența d-lui Vicar Basiliu Rațiu, Dr. Andrei Micu, Dr. Nicolae Motoc, N. Cosegarea căp. pension. și alți mulți onorațiori, precum și multe dame.

Pe părilete frumos împodobit din fund era scris cu litere din frunđe de stejtar: „*Non multa, sed multum*“. Putea să fiă scris și romănesce. Destul, că d-l învățător Stroia, care a început așa dicénd în pașiște, ni-a dat bune doveđi de reușită. Școlarii, aprópe toți mici începători, au fost 60. Causa acestei stări este de-a se căuta în împrejurarea, că școla e cam departe de centrul orașului, din care cauză o parte din școlarii au cercetat școla română gr. or., ér alții au cercetat chiar și școle streine.

Metodul d-lui Stroia e probat. Frumosul început, cu nisca copilași de tot mic, ne dă nădejde, că-i va atrage în viitor pe toți elevii, cari se țin de acésta școlă. Părinții așteptă mult dela d-l Stroia, care în parte ni-a arătat, cum scie începe lucrul înțelenit. Inainte numai!

D-l vicar, încheind anul, a îndemnat pe școlarii să cerceteze școla bărbătesce, ér pe părinți să-și dea copiii la școlă, căci numai așa vom putea sta față cu multele lipse, ce întâmpinăm în viața de tóte zilele.

S'au împărțit și aici premii. Învățătorul póte fi mângăiat, că în câte-va luni de pe urmă a pus un așa frumos temelț la noua muncă. M.

O întrebare sinceră și o propunere*)

cătră d-nii învățători din Transilvania și Ungaria.

„Dascălii sunt singura armată, pe care o recunoșce civilizația“.

Marele poet al Franciei: *Victor Hugo*.

Sunt stăpănit de o idee, pe care de mai mulți ani o frământ în mintea mea și o încălđesc în inima mea. Acum credéndu-o ajunsă la deplină

*) Tóte diarele romăne din Austro-Ungaria sunt rugate a reproduce propunerea acésta.

Toți se depărtară cu gróză de bătrán și de fiul blăstemat, care cădușe în genunchi.

Bătránul se întorse și se sprijini, greu ca plumbul, pe umărul Neaghi; vijelia, care începuse, îi sbura barba, făcea să fluture vestmintele fetei și îi înfășura pe amendoi într'un nor de praf des, care nu se risipi, până ce nu începă a ploua cu găleata, când Vlad și Neaga se făcuseră de mult nevėduți. Radu ingenunchiă singur și părăsit, căci nimeni nu vrea să aibă de-a face cu un om blăstemat.

Pe Ileana o duseră într'o casă, tipând și plėngând, rupėndu-și beteala cea scumpă, pe care o călca în picioare, smulgėndu-și părul. Toți judecară, că arătase o mare și adencă máhnaire.

— Dér cine o pusese să se amorseze prea din cale afară de Radu, despre care nu scia nimeni cine era și de unde venea? Auzi, băiat de onăș! Ce rușine! Așa e, când nu te măriți cu făcău din saful tēu, și când ești rėsfățat de părinți. Ar fi trebuit s'o bată tată-sėu și s'o încuie în casă, că așa nu s'ar fi întâmplat necazul ăsta!

Astfel vorbiau între dēnșii, în vreme

ce Radu căuta adăpost în tinda bisericei, pe care dascălul o încuiașe repede, ca să nu intre în ea. El se gādea, ce are să se facă de acum, încătrău s'o apuce, pentru-că fiă-care o să-l ocolėsca.

Atunci se auđiră nisca pași repeđi prin întunericul furtunei, și un alt tiner se apropie de biserică. Intăi se spăria, când vėđu pe Radu, dér pe urmă se apropia de dēnsul și-i dișe:

— Rogu-te, pentru numele lui Dumneđu, fi bun și nu mă spune, am fugit din onă și nu sciu unde să mă ascund!

Tinerul acesta era Sandu, care vorbea și sta, fără ca să bănuėsca, pe locul unde o puțin înainte fusese Neaga.

— M'au închis fără să fiu vinovat, nu sunt vre-un nelegiuit. nu-ți fiă frică de mine.

— Cum să-ți ajut, dișe Radu, căci și eu sunt isgonit și nu sciu încătrău s'o apuc. Mai curėnd ți-ar puté ajuta o fiară sėlbatică, decât mine! Colo sus e drumul spre munte, drum greu printre stānci, acolo nu te gāsesce nimeni. Altă povăță nu sciu să-ți dau.

Sandu plecă repede, fără să mai aș-

tepte alt-ceva, și cu ajutorul noței se străcură în locuința sa, ca să-și adune și să-și ia cu dēnsul mult-puținul, ce avea, și să péră din sat.

Peste munții cei înalți domnea o liniște solemnă. Un cioban tiner, cu cămașă cenușie și cu căciula înaltă pe cap, sufla în buciun, altul îi răspundea cu vocea și cu fluierul, cântând o doină dulce și tristă, de cele după cari nu mai pot recruți când o aud, căci le aduce aminte de munții lor.

Un schit mic sta acățat pe stānci, ca un cuib de vultur. Din el eși un călugăr tiner în vestmēt lung și bătū tóca, ocolind biserică și schitul cel mic. Tóca e o scāndurică lungă și subțire, pe care bați cu o ciocan de lemn în deosebite locuri într'un tact hotărīt, astfel că ese un fel de melodie. Obiceiul chiamării spre a aduna pe călugării vine din timpul stăpānirii Turcilor, când nu era voie să tragă clopoțele. După ce isprăvi să tóce, se sui în clopotniță și trase clopotul; după aceea eșiră călugării de prin chilii și se tēriră spre biserică, mulți dintr'înșii fórt bătrāni, cu bărbile albe, lungi și cu vėluri negre peste potcapiurile înalte. În urma lor se

ivi un om, care urca încet și cu greu. Era Vlad, care îmbėtrānise de tot și slăbise; Neaga îi ajută să urce.

— Ah! fata mea, mor de ostenelă! oftă el. Lasă-mė să mă odihnesc acilea, că nu mai pot umbla. Ce sėrbătóre dișeai, că o să fiă?

— O să vie Domnitorul țerii la mânăstire, și póte că am fi putut căpeta ceva!

— Eu nu mai capėt nimic, lasă-mė să dorm!

Se aședă pe o pėtră și se răzimă de zidul de stāncă cenușie, luminat roșatic de sórele care apunea. Neaga ingenunchiă înaintea lui și se uită lung la el. El închise ochii. Era galben și buzele i-se învineșiseră.

— Tată! strigă fata spāriându-se, tată! Ce ai, nu ți-e bine? Spune.

Dér el nu i răspunse. Cu ochii rătăciți căută fata prin prejur, să vadă de nu se vede vre-un isvor; atunci zări schitul, dete fuga în spre el și cădu în genunchi dinataea călugărului celui tiner, care tocmai eșea pe ușe.

maturitate, imi iau voie a o supune înțelepciunii On. Corp didactic spre judecare și apretiare.

Voesc să ne cunoștem unii pe alții.

Voesc să cunoștem, după putință, pe toți maeștrii, cari lucrează în oficiile culturii și deșteptării noastre naționale.

Voesc să cunoștem pe apostolii mari și mici de pretutindenți, cari propoveduesc evanghelia luminării și nobilitării nămului românesc.

Voesc să cunoștem o parte dintre luptătorii rezoluți și întrepiziți ai poetului V. Hugo, cari luptă dîlnic în contra întunerului, spre a re- porta strălucita victorie, prin care se va întemeia împărăția adevărului pe pământ și se va realiza idealul nostru.

Voesc să arătăm și să dovedim cu vrednicie și cu demnitate, la fi- nele acestui vîc, că ce am făcut în lume, cât am trăit, ca dascăli.

Voesc în resumat să espunem viitorului

Icona școlii române

la finea seculului al XIX-lea:

UN ALBUM

în biografii și portrete ale membrilor actuali ai corpului didactic român de sub corôna Sfântului Stefan.

Prin acesta, cred eu, am fi ridicat un monument neperitor școlii române la finea acestui vîc, eternizând tot-deodată și pe apostolii ei mari și mici.

Ideia o cred destul de măreț și vrednică de a atrage nobila și binevoitoră atențiune a tuturor dascălilor români, de pretutindenți, spre a se ocupa și familiarisa cu ea în înaltul scop de a se aduce la îndeplinire.

Ideia acesta tinde mai departe, a espune în fața lumii mari modeta noastră muncă, cu care nu credem a roși vre-unul, și prin acesta de- căuta să emulăm și noi cu dascălii altor nămuri culte din lume, în margi- nile mijlôcelor de cari dispunem.

Opera acesta adusă la îndeplinire ar da la timpul său cele mai bune documente din epoca noastră, pentru cel ce s'ar apuca odată a scrie cu teineu Istoria pedagogiei la noi.

În consecință eu aş crede, că noi să nu crufăm nimic pentru realizarea acestei idei.

Cu un cuget și cu o inimă s'o aducem la îndeplinire.

Esecutarea ei însă cere valorosul

concurs al tuturor celor interesați. Jertfele materiale, ce s'ar cere pen- tru acesta, sunt foarte neînsemnate în fața ideii, ce voim a realiza.

Pe jertfele aduse de dăscălimea noastră de până aci se înalță în mare parte viitorul strălucit și măreț al nămului nostru. Să aducem dără cu toții și acesta jertfă viitorului nămu- lui românesc, din rodirile ostenele- lor din trecutul nostru.

Acum a sosit vremea, care sfin- țesește tote și ne așteptă dreptul ju- decător — viitorul; curăț și lumi- nați să stăm în fața lui.

Alte părieri speciale în direcți- nea acesta nu voesc a mai sugera de astă-dată, ca să nu preocup pe nimenea; ele vor urma mai târziu.

Mi iau însă voie a pune spre desbatere, fie în public, fie pe cale privată, următoarele cestiuni:

1) *Dacă sunt aplicați în principii dascălii noștri din tote unghururile patriei și de tote gradele a lua parte la acestă lucrare?*

2) *Dacă da, D-nii profesori dela școlile medii și dela institutele pedag- ogice și teologice, ore n'ar fi consult, ca și densii să inițieze o asemenea lucrare, care să completeze opera noastră, a înv- țătorilor, și lucrul să ia un avânt și mai puternic și mai măreț?*

3) *Dacă sunt aplicați On. membri ai corpului didactic de ambele confesiuni a forma o lucrare în comun său separat?*

4) *Cum cred on. membri ai corpului nostru didactic, că s'ar puté mai lesne aduce la îndeplinire acestă lucrare?*

După ce se vor fi discutat și lămurit aceste cestiuni, eventual și altele relative la acestă lucrare, în timpul cel mai scurt, în înțelesul propunerilor făcute, vor incepe a se lua măsurile pentru esecutarea lucrării propuse.

Părierile d-lor Colegi săi să pu- blică prin diarele noastre, său să tri- mit la scrisul împreună cu ade- rările. Aderările se pot trimite sim- plu printr'o carte postală împreună cu adresa aderentului. În eventuala lucrare numai aceia vor fi luați în considerare, cari de bună voie se vor anunța și angaja.

Cu acestea Vă rog, prea sti- mați și iubiți d-nii Colegi, a primi cu toții asigurarea despre deosebita stimă, considerațiune și iubire, ce Vi-le păstrez tot-d'auna.

Brașov, în ziua Pogoririi Du- chului Sfânt preste Apostoli, 1895.

I. Dariu.

Primirea în școlă de agricultură dele Herăstrău, în Bucuresci.

Școlul școlii centrale de agricultură dela Bucuresci este de a forma personalul didactic pentru școlile practice de agricul- tură, personalul fermelor model ale Statului, bunii administratori pentru moșiile particu- lare, precum și personalul special necesar serviciilor ministerului de agricultură, in- dustriei, comerțului și domeniilor.

Elevii sunt interni. bursierii ai sta- tului, județelor său comunelor, precum și solvenți particulari.

Durata studiilor este de 4 ani, din cari doi ani și jumătate la școlă centrală de agricultură și 18 luni de practică la una din fermele model ale Statului.

Absolvenții cu diplomă dela școlă cen- trală de agricultură vor face serviciul mi- litar numai un an.

Condițiuni speciale pentru admiterea ele- vilor: a) Elevul să aibă vârsta de cel puțin 16 ani împliniți; b) să fi terminat cel pu- tin 4 clase gimnasiale, clasice său reale, ori un alt curs echivalent recunoscut ca atare de ministerul instrucțiunii publice; c) să trecă un concurs de admitere; d) să aibă o constituțiă robustă și sănătôsă, care se va constata de medicul școlii.

Absolvenții liceelor clasice său reale și bacalaureații se admit fără concurs, când numărul lor va fi mai mic, decât acel al lo- curilor vacante.

Cererea de înscriere se va adresa d'a- dreptul direcțiunii școlii centrale de agri- cultură în Bucuresci, cel mult până la 15 August v. o. Ea va fi scrisă de părin- tele său tutorele candidatului, când este mi- nor, ori de el însuși, când este major, și va fi însoțită de actul de nascere, de actul de vaccinare și de certificatul sudiiilor cerute.

Prin cerere se va arăta anume, dacă tinărul candidăză la bursă său la locuri de solvenți. Taxa de solvență este de 500 lei pe an.

Candidatul va mai prezenta direcți- nei școlii și o declarațiune, scrisă și lega- lisată de autoritatea administrativă, prin care se obligă a despăgubi statul de su- mele cheltuite cu întreținerea bursierului pe tot timpul cât a stat în școlă, calculată această despăgubire pe ani întregi și pe baza sumei anuale de 500 lei a bursei, în cazul, când elevul ar părăsi școlă înainte de terminarea cursurilor, fără motive de bôla său infirmitate, constatată de medicul școlii, și, cari l'ar face impropriu pentru urmarea cursurilor până la terminare, său când, din vina sa, ar fi eliminat din școlă.

Elevii solvenți, întreținuți de ei în- și-și, de părinți, de tutori său de vre-un alt particular, de odată cu cererea de în- scriere vor prezenta și o declarațiune, prin care se îndatoresc a plăti taxa de solvență la termenele fixate și pe tot timpul cât

vor dura cursurile, supunându-se, la din- contra, lezei de urmărare.

Esamenul de admitere, său concursul pentru burse se va tiné la 16 August, în localul școlii centrale de agricultură dela Herăstrău. Materiile asupra cărora vor fi esaminați concurenții, sunt: aritmetica, geo- metria, fizica, chimia, botanica, geografia și istoria, atât cât se predă în 4 clase gim- nasiale său reale, la fiă-care din aceste ma- terii, după programul special.

Cei admiși ca elevi vor aduce la în- trarea în internat (1 Septembrie) un rând de haine, 3 rânduri de albituri (schimburi), 3 părechii ciorapi (câlnuri), 6 batiste, 2 pro- sope și o părechii încălțăminte.

Sunt vacante 34 burse și 2 locuri de solvenți pentru anul școlar 1895 - 96.

Produciuni și petreceri.

Tinerimea institutului teol.-ped. din Ca- ransebeș invită la Concertul împreunat cu joc, ce se va aranga în sera de Săn-Petru (29 Iunie st. v.), în grădina hotelului „Po- mul verde“ din Caransebeș. Intrarea de personă 40 cr., de familiă 1 fl. Începutul la 8 ore sera. Venitul e destinat pentru fondul elevilor morboși ai institutului die- cesan. Suprasolviri se primesc cu mulțā- mită. În cas de timp nefavorabil, petrecerea se va tiné în sală.

Programa: 1) Cântec de pădure, cor de bărbăți de Braun; 2) a) „Dorul meu“, și b) „Ști tu mândro“, cântece populare, cor mixt (6 voci) aranjate de A. Sequens; 3) Motto: Tatăl nostru, cor mixt (6 voci) de A. Sequens; 4) Serenada, cor de bă- rbăți, de Flondor; 5) Cor mixt din Opera Ione, de Petrella. După concert joc.

Tinerimea studiosă română din Lugôș invită la Concertul împreunat cu dans, care se va aranja Mercuri în 10 Iulie n. o., în grădina otelului „Concordia“. Începutul la 7 1/2 ore sera. Intrarea: Pentru personă 80 cr., pentru familiă 2 fi. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. La cas de timp nefavorabil concertul se va tiné Joi în 18 Iulie n. o.

Literatură.

În tipografia „A. Muresianu“ din Bra- șov a apărut: Povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, vierit și pădurit, de Ioan Georgescu. O carte foarte folositore pentru plugari, scrisă în stil ușor de priceput. Cartea are 136 pag. și costă 25 cr. De vânzare la tipografia „A. Muresianu“ în Brașov, și la autorul în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

În editura librăriei Carol Müller a apărut: Cărți postale, elegant ilustrate în culori, cu diferite vederi din Sinaia. Se află de vânzare la tote librăriile din Bu- curesci și la sucursala librăriei Müller în Sinaia.

— Sfinte părinte! te rog, în numele Domnului, ajută mie nenorocitei! Móre tata!

— Neaga! strigă călugărul.

Neaga, când îl audi, dicându-i pe nume, așa se dete înapoi, încât aprópe era să cadă în prăpastia, care sta căscată la spa- tele ei.

— Cine ești dumneta? întrebă ea.

— Sunt Radu, fratele tău!

— Nu te cunosc!

Și se întorse să plece.

— Neago! nu fi așa de aspră cu mine! dise el; și se luă după ea.

— Viéța mea e aspră, nu eu!

Inima m'ă-e stinsă în mine! mai dise el, tot ținându-se după ea.

— Sunt în lume multe inimi mórte! dise densa, dér decă vrei să dai ajutor tatei, ai mai iute, că móre, decă n'o fi și murit.

— A murit și nu m'ă-ridicată blăs- tēm!

Cădă înaintea lui Vlad și-i sărută pi- cióarele. Ridică-ți blăstēm de pe capul meu și m'oiu pocăi cât voiți trăi. Nu muri, tată, până ce nu m'ei ierta!

Bétrănul deschise ochii:

— Cine'mi turbură césul morții?

— Un pécătos, dér e fiul tău!

— Tu ești nemernicule? dise murin- dul; ce mai vrei dela mine?

— Ridică-ți blăstēm de pe capul meu! Uită-te la mine și la haina mea! Eu nu știu, ce e soțiă, ce e copil, nu vroi să dobândesc cele ce strică pe om, ci să mă rog pentru bietele noastre suflete!

Fața galbenă a bêtrănului se mai roși odată și ridicându-se în sus strigă: Nu te iert... eu...

— Tată! strigă Neaga.

— Te bine-cuvintez!

Pe urmă cădă jos și muri.

Radu oftă ușurat și ca și cum sufle- tul îi scăpase de o mare povară, pe când Neaga plângea peste cadavru într'o durere de nemângăiată.

Radu mai chemă alți călugări, și du- seră pe mort în biserică cea mică. Pe urmă rămase lângă el, ca să cetescă rugăciunile, pe când Neaga eși în lumina lunii și cu- getă trist încotro se se ducă în marea ei părăsire.

Fratele ei acum ar fi luat'o bucuros la dēnsul, de nu ar fi fost călugăr. Se gāndi

să între și ea într'o mănăstire, dér atunci nu se mai putea întâlni cu Sandu, când o eși din ocnă. Vră să se ducă să se róge pe la oei mari așa de mult pentru el, până l'or ierta.

Atunci audi nisce pași repeți pe po- teca dintre stānci, și pe urmă strigând ci- ne-va:

— Neaga!

Sandu era în fața ei. Ea dete un țip- et și cădă pe peptul lui, așa de slabă, încât par'că nu era ea fata cea bărbată, care îndurase până atunci atâtea suferințe. Cu- rénd însă își veni în fire și l' întrebă și ér îl întrebă, și află cu ce chin scăpase și că acum repede și fără vreme de codire tre- buia să plece, ca să trecă Dunărea. Altmin- teri îl prind și îl impușcă.

— Apoi abia muri bietul tata; nici nu l'am îngropat.

— Acum nu mai are trebuință de tine, aide repede, căci altfel mă prind.

Neaga se mai uită odată îndért spre schit și apoi urmă cu bărbăție pe nisce poteci grele, pe Sandu, în țără streină și sérăcie, dér pentru întâia-ora în viéța ei fericită.

Radu se rugă totă nóptea. În spre diminiță se miră, unde o fi rémas Neaga, eși în pórtă, dér nu găsi nici o urmă. Credū, că póte s'a aruncat de pe stāncă și o căută multă vreme, dér ea pierise, par'că o su- flase cine-va.

Peste oâte-va zile venise la schit nisce dorobanți și spuseseră, că caută un fugit din ocnă; întrebă pe Radu, care veghiase de două zile și două nopți. Dér de ore-ce nu văduse pe nimeni, plecără să l' caute mai adēnc în munți.

Tocmai trecea o turmă de bivoli peste Dunăre, când ajunseră la mal, Neaga și Sandu. Fără codire săriră în spinarea do- bitócelor, cari porneau înot; era un tablou minunat de frumos. Póte erau o sută de bivoli, ale căror capete negre cu córnele aduse, se vedeau din fluviul cel lat, cio- banii cu căciulele albe stau pe spinarea lor și îi mánau cu ciomege lungi, și mai încolo fata cea frumósă, cu cămașa sumésă, cu picióarele góle muiate de valuri, tot că- tând îndért spre Sandu, ca să vadă, decă o urma, decă nu cum-va l'o nimeri vre- un glonț de dincolo de pe mal și l'o cu- funda în valuri, mai înainte de-a ajunge

Apel literar.

În decursul timpului, de când mă ocup de adunarea literaturii populare române, mi-a succedat a aduna mai multe poezii populare și despre *Avram Iancu*, și așa voi acum să le public pe toate într-o broșură separată.

De-ore-ce însă numărul poeziilor adunate de mine nu e până într-o dată de mare, ca să formeze o broșură destul de considerabilă, pe de altă parte știind prea bine, că 'n sindul poporului nostru se vor mai fi aflând încă foarte multe poezii despre *Iancu* și consoții săi, cari nu-mi sunt cunoscute, de-aceea mă adresez prin șirele de față către toți Românii și Românele din Transilvania și Ungaria, cari cunosc ast-fel de cântece, cu rugămîntea să binevoască a mi-le trimite mie până la 1 Septembrie a. c., ca să le dau și pe acelea publicității cu cele ce le-am adunat eu.

Tot-odată rog pe toți Domni și Dăminele, cari vor bine-voi a-mi trimite asemenea cântece, să noteze numele persónelor dela cine le-au auzit, precum și a comunei și comitatului, în cari locuesc persónele respective.

Afară de acesta fiă-care trimițetor e rugat să esplice cu de-amăruntul toate cuvintele, cari 'i-s'ar părea, că nu sunt tuturor Românilor cunoscute, precum e bună-óră cuv. *goară* din versurile:

Numai carul Iancului
Șede 'n culmea dealului,
Nicî nu sue, nicî coborâ,
Ci șede pe loc de goară.

Suceava (Bucovina), 28 Iunie n. 1895.

Sim. Fl. Marian,
prof. gimn.

Musca rea (golumbace).

Musca rea s'eu *golumbace* (simulium maculata) este o insectă mică, de coloră neagră și cu nisce perișori galbini pe ea; numirea *golumbace* și l'a luat dela ruinele unei cetăți romane, „*Golumbat*“, care se află pe nisce piscurii de petră vîrbosă de pe țermurul Dunării în Serbia, vis-avis de Baba Caia (Pétra-vechia). Cuvîntul „*golumbace*“ se trage dela latinescul „*columba*“ și însemnăză porumb.

Musca rea e cunoscută numai de pe timpul resbelor lui Laudon cu Turcii; mai bine ar fi să se numescă: „*musca lui Iorgovan*“ s'eu „*iorgovană*“, deorece după o baladă (poveste) foarte lăpuită între popor din acele părți, *Musca* numită s'ar fi format din balaurul ucis de Iorgovan.

Anume, se dice în baladă, că un balaurul mare eșia din pescerile Cernei, prindea o mulțime de vite de

la malul celalalt. Dér în sfințit isbutiră să trecă dincolo și resuflară liber pe pămîntul strein.

Trecură ani de atunci. Călugărul Radu ajunsese stariț al mănăstirei, căci căștigase încrederea tuturor prin bunătatea și neobosita-i muncă pentru mănăstire. Avea căsuța lui. Într-o zi sta la sóre în pridvorul de lemn.

Pe cale urca în sus o femeie falnică și un bărbat în flórea vârstei. Înaintea lor se jucau doi copii, pe un altul îl ținea mamă-sa de mână, și pe încă unul îl ducea tatăl în brațe. Tocmai când se apropiară de tot și îi vedu de aproape, strigă starițul: „*Neaga, sora mea!*“

Și tocmai atunci află el totă istoria suferințelor ei, află că Sandu era cel, care-l întrebase de drum, când erau amândoi goaniți de lume, și care erau se întorcî în satul său, iertat, cu bani buni căștigați cu negoțul de porci, după-ce îndurase multă vreme lipsa și s'ărăcia.

Și așa ajunseră în cele din urmă copii omoritorului să aibă pace, și binecuvîntarea tatălui se întinse peste totă viața lor.

pe cîmp și le ducea apoi în pescerile cele ascunse de pe Cerna, până când vitezul Iorgovan l'a ucis în fundul unei ast-fel de pesceri; astădî însă se scie, că acel balaurul nu a fost alt-ceva, decât musca rea, care eșind din acele pesceri, întocmai ca și un balaurul, se repede în roiri mari asupra vitelor dela cîmpuri, pe cari, întâpîndu-le, le înveninéză și ucide în decurs de câteva ore.

Poporul crede, că musca rea ar eși numai din câteva pesceri de pe riul Cerna, ceea ce numai în parte e adevărat, deorece s'a constatat, că musca numită, străbate nu numai aici în Transilvania și Bănat, ci chiar și în Serbia, România și Bulgaria.

După mai multe cercetări, făcute în timpul din urmă, s'a adevărit, că musca rea se forméză în toate acele riuri. Musca isvorése din stînci calcaróse jurasice și trec prin anumite pesceri suterane. Ast-fel pe riul Cerna și la porțile de fier în Dunăre s'a putut constata nu numai la gura pescerilor, ci și mai în jos pe țermurii apei, un tel de broscar (straiu de broscă), care conține oule numite insecte.

Broscarul acela, care s'embrănește cu straiul de broscă și se acasă pe ca și acesta de toate obiectele de pe țermurii apelor, se forméză mai cu s'embrănește la gura pescerilor, din care causă se și crede, că muscele rele ar eși din lăuntrul pescerilor.

Musca rea, ca toate insectele, se prăsesce și ea din oue, cari trec prin aceeași metamorfosă, ca și celelalte insecte, adecă la început sunt nisece oue, cari cu ochii liberi abia se pot zări, ca nisece puncte mărunte, însă aranjate regulat pe nisce firicele subțiri de broscar se pot vedea.

Oule de broscar se clocesc de căldura sórelui și prin luna lui Aprilie și Maiu se fac nisce vermuleți la gura pescerilor și pe țermurii apei. Vermuleții se nutresc cât-va timp cu infusorii (insecte de apă), ér când le vine timpul metamorfosei, de-odată în decursul unei zile, se prefac în roiri mari de musculițe rele, cari apoi dau năvală la cîmpii în jos, ca și nisce nori grei, asupra ciurdilor de vite.

Roiurile de musculițe rele și veninóse sunt în stare se ataca și înveninóse chiar și pe om, când s'ar afla în nemijlocită apropiere a pescerilor, pe când roesc. Mări stricăciuni fac ele însă asupra vitelor, pe cari le întâpă în nări, la ochi și pe sub fole, așa că îndată se înveninéză nu numai părțile atacate, ci chiar sângerle întreg, încât în decurs de câteva-va ore vita se poate și prăpădi.

Pentru a feri vitele de aceste musce veninóse, nu este alt mijloc, decât a-le ține în grajduri bine închise și a pune în ferestrelor nisce pânze mai rari, prin cari se pótă resufla vitele, fără însă ca muscele să pótă intra prin acelea.

Decă băgăm îndată de s'embrănește, s'au înveninat vitele, atunci le putem veni într'ajutor, turnându-le unt-delelemn pe nări, lapte, vin, cafea s'eu ceaiu, ér înainte de-a fi mușcate se pot apéra încât-va spalându-le de câte trei-ori la zi cu zamă férta de tăbac, de foi de nuc, de c'epă, terpentin subțire topit în două părți de unsóre.

Pentru împuștinarea și stîrpirea acestor musculițe veninóse, s'au făcut mai multe încercări, dér cu puțin rezultat; cea mai sigură însă se pare a fi, de a abate cursul apelor eșite din pesceri, ca să curgă pe două canale, pe unul într-o zi, ér pe celalalt în altă zi, putendu-se astfel usca și nimici de sóre bro-

scare, cari conțin oule numitelor insecte.

S'a constatat, că cei mai priincioși ani ai desvóltării și înmulțirii acelor insecte sunt anii cu zăpadă multă și cu ploii mari și dese, cari înlesnesc înmulțirea, apoi clocirea și desvóltarea musculițelor din ele.

De-altcum, ca toate insectele, așa și musca rea are o viață foarte scurtă, de o lună-două, după care timp se retrage éráși în fundul pescerilor suterane, unde-și depun oule pentru anul următor.

I. Georgescu.

Învțături folositoare.

Diarul parisian „*Figaro*“, într-unul din numerii săi mai noi, publică următórele maxime noué din scrierile distinsului romanțier Alexandru Dumas:

1. **Preâmbă-lă-te două ore pe zi, dormi șapte ore în fiă-care nópte; decă voesci să dormi, culcă-te singur; scólă-te îndată-ce te-ai deșteptat; lucréză îndată-ce te-ai sculat.**
2. **Mănâncă numai când îți este sete, bea numai când îți este sete și totdeuna încet.**
3. **Vorbesc numai când este de lipsă, și spune numai jumătate din aceea, ce cugeti; scrie numai aceea, ce poți scrie, fă aceea, ce poți spune.**
4. **Nu uita, că alții vor conta la tine și că tu nu vei putea conta la ei.**
5. **Nu prețu-i banul nicî mai mult, nicî mai puțin, de cum îi este prețul; el este un servitor bun, dér un réu stăpân.**
6. **Păzesce-te de femei până la două-deci de ani, depártéză-te de ele după patru-deci.**
7. **Nu face ceea ce nu sci să faci, și strică cât se póte de puțin.**
8. **Lértă, spre mai mare siguranță, fiă-căruia mai înainte; nu desprețu-i pe ómeni, nu-i urî, nu ride prea mult de ei, ci compătimesce-i.**
9. **Gândesce-te la mórte în fiă-care dimineță, când vei vedea lumina zilei, și în fiă-care séră, când vine întunecul.**
10. **Decă suferi mult, privesce durerea în față, ea însa-și te va mîngăia și te va învăța ceva.**
11. **Silesce-te a fi simplu, folositor și liber, și numai atunci lapădă-te de Dumneșeu, după-ce ți-s'a dovedit, că nu există.**
12. **Scopul naturii este, ca omul să aibă cât se póte de mulți copii, ca să-i crească bine, pentru-ca ei să devină membri folositori ai societății, și să-i iubesce pentru-ca să-i faci fericiți.**
13. **A te cásători până încă ești tîner și sănétos, alegéndu-ți o fată sănétosă și cu purtări bune, din ori-ce classă a societății; a-o iubi din totă puterea sufletului, a-o face o consórtă bună și o mamă roditóre; a lucra pentru ca să cresc copii și după mórte a-le lăsa acestora, ca exemplu, propria ta viață: acesta este adevérul; toate celelalte sunt rétăcirî, crime și nebuniă.**
14. **Adese-ori prin o durere mare omul capătă o energiă și o putere de resistentă, pe care póte nu și-ar fi însușit-o nicî-odată în fericire; în multe casuri suferința a făcut, dintr'un om de rënd, un om superior.**
15. **Cine în tinerețe nu are inimă, nu o va avé nicî-odată. Inima nu e un fruct de iernă, care se**

se cócă în zăpadă. Dela un om de inimă, căruia nenorocirea i-a dat curagiu și energiă, poți aștepta totul.

Ucu.

Poveste.

— Dómne, dá v'ent vremii să trecă mai iute, fá-mi anii zile și zilele clipe...

— Dómne, pune vremii stavilă și domolesce-i sborul, fá-mi clipele zile și din zile ani...

Atunci a hotărît Dumneșeu să facă o încercare.

— Uite ce m'am gândit eu, Petre. Sci, că pe păm'ent ómenii vedc vecnic înmulțimi de viața lor. Primesc fel de fel de cereri, cari mă pun și pe mine în încurcătură; édinórea chiar, pe când unii mă rugau să gonesc vremea mai iute, auziam pe alții, cari stăruiau s'o țin în friu, s'o fac să trecă pentru ei cât mai încet. Ca să-i împacă-m, hai să le dăm la toți același ve-leat, și să-l hotărím să fiă — după cum își socotesc ei vremea — de o mie de ani, împărțiți în luni, zile și césuri, pe cari tot omul să fiă stăpân a și-le administra cum îi va plăcea...

Petre nu înțelegea. Deschise ochii mari, și se uită curios.

— V'ed, că nu pricepi.

Și Dumneșeu zimbî. Tacticos își viri mîna în sin și scóse o carte.

— Étă, díse Dumneșeu, aici sunt atâtea file, câte zile sunt într-o mie de ani. Pe fiă-care filă sunt câte 24 de despărțituri — césurile: ele se desprind singure, ca frunzele tómnă, și cad una câte una, din cés în cés. Nicî o putere pe lume nu va putea împiedeca séu zăboví căderea lor. Dér fiă-cere om va putea sé rapă din viața lui ori-câte césuri, zile séu ani, va voi, diu-tr'odată; și ca să aibă de unde — îi dau o mie de ani...

— Dér atunci, Dómne, un copil va putea îmbétrani într-o clipă...

— Nu, Petre, m'am gândit la asta; nu e nimeni volnic decât dela 18 ani în sus să și gonescă vacul...

Și în timp ce Dumneșeu vorbea, foile calendarului se rupeau înté și se risipeau, ca de-o vijeliă, căci vécurile nóstre sunt clipe în cer.

— Sciu ce vrei să-mi spu... c'or se se înmulțesc ómenii, de n'or să mai încapă pe păm'ent. Nu purta grijă. E loc davolna... nicî-odată n'or să fiă destui ómeni, ca să-l umple. Acum, du-te Petre, nu pierde vremea, du-te și îi impacă.

Și s'a făcut așa cum a díse Dumneșeu.

* * *

Nu numai dușumelile temnițelor, căsărmilor și spitalelor — dér casele, și ulițele toté erau troenite de foi albe, smulse pe fugă din călindarele vieții. Era o adevărată furie de-a părădui vremea cât mai iute... Setea de necunoscut, góna fără odihnă după o clipă de fericire desevirșită, golul în veci neumplut al inimii ómenescei, himera pururî neatinsă, care momese și fascinézá de mii de ani gândurile nóstre, zoreau mai mult, ca ori când, clipele vieții... „*Mai iute, mai iute*“ acesta era strigătul tuturora.

*

O zină frumósă în alb îmbrăcată zîmbesce, îi chiamă... și totî după densa, cu brațele 'ntinse, alérgă s'o prindă, — în urma lor fluturî întunecă zarea: sunt filele rupte din cartea vieții.

„*Opresce-te zină în veci adorată, ș'a-supră-ne plécă-ți privirea ta blándă, și stavilă pune durerilor nóstre!*“

Dér poți se 'nfióră când *Ea* se opresce... Pe fruntea s'arută cu buzele iercoi, li-adórme durerea, — căci zina frumósă și 'n veci adorată — e Mórtea.

* * *

Toc, toc, toc — în pórtă la raiu.

— Am ostent rupând la foi... În liniștea de pe păm'ent și 'n vremea risipit'ă'n v'ent, imî v'ed solia implinită: deschide-mi sfințe Petre.

— *Da cine ești?*

— Sunt Nerăbdarea...

A. Vlăduța.

MULTE ȘI DE TOATE.

Lucrul ómenilor și al mașinilor.

In ziua de azi cele mai multe lucruri, carí înainte se făceau cu mâna și costau mult timp și ostenelă, astăzi se fac cu mașinele, efin și in pripă.

Așa, de exemplu, la fabrica, unde se fac acele cu gămăliă (bumbuscile), înainte de introducerea mașinilor de ce ómeni abia puteau face la și 48,000 de ace; astăzi însă, in loc de 10 ómeni, lucrază un singur om, care cu o mașină fabrică la și 100,000 ace cu gămăliă.

Intr'o fabrică, in care lucrază 70 mașini de acestea, se fac la și șapte milioane și jumătate ace cu gămăliă, ér mașinile tóte sunt dirijate numai de trei ómeni.

Inainte un faur, lucrând cu ciocanul, in 14 óre abia putea face 2000 cuie pentru baterea tálpilei pe cisme, ér decă cuiele erau mai mari, nu putea face mai mult ca 1500; tot in același timp bietul faur nu putea face mai mult ca 900—1000 cuie de potocovit. Astfel pentru a avé un milion de cuie într'o și, și-ar fi trebuit atunci o mie de fauri.

Astăzi însă o singură fabrică face un milion de cuie la și.

Va să șiică in cazul acesta un singur om, cu ajutorul unei mașini, face astăzi atât, cât făceau înainte 1000 de ómeni.

In Statele-Unite (America), papucii se lucrază astăzi mai numai cu mașina. Acolo o sută de muncitori, cu ajutorul mașinilor, fac la și atâtea pãrechii de papuci, câte pot să facă la noi in Europa abia 500 de papucari.

Nu e tocmai mult, de când un muncitor harnic făcea la și 72 bumbi de cămăși; de când s'au inventat însă mașinele, un singur băețandru face cu o mașină 18,000 de bumbi la și. — Êtă ce face astăzi mintea și isusința! Puterea nu mai stă astăzi in brațe, ci in minte. Cu mintea are omul să chibzescă, ér mașinele să muncescă. Grijiți dér, Români, de luminarea minții vóstre!

Telescriptorul.

La societatea industri ală pentru telefon și telegraf din Paris s'a prezentat, spre a face experimente cu Telescriptorul, o mașină cu ajutorul căreia poți scrie la distanță. In cazul când invenția acésta se dovedesce practică, nouéle mașini de scris se vor introduce numai decăt atât in biroul presidentului republicei, cât și in cele ale tuturor miniștrilor. Prin legarea mașinării cu sirma liniilor telefonice telescriptorul acesta va înlătura tóte inconvenientele împreunate cu telefonarea de până acum. Cele mai esențiale avantajii ale acestei invenții sunt: mânuirea ușoră, bandele de hârtie imprimate cu ordine litere de tipar, carí și decă adreșatul nu este acasă își vor face datoria și vor aștepta pe masa de scris cu textul împreunat legibil ca din tipar, și in fine posibilitatea de a se împreuna telescriptorul cu ori-care telefon, precum și cu mașinele de scris cunoscute până acum. Inventatorul se numesce Hoffmann, inginer, care a lucrat trei ani la invenția sa.

Căendarulú șeptemânei.

IUNIE are 30 zile. CIREȘAR.

Table with 3 columns: Dilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include dates like 25 S. m. Febronia, 26 Cuv. p. David, etc.

Tergulú de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 30 Iulie de 32.439 capete, la 1 Iulie au intrat — capete și au eșit 331, rămânând la 2 Iulie un număr de 32.108 capete. Se notézá marfa: unгурescă veche.

grea dela — or. până la — or marfă unгурescă tineră grea dela 60.— or. până la 62.— cr., demijlooc dela 59.— or. până la 60.— or. ușoră dela — or. până la — or.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 2 Iulie n. 1895.

Table with 4 columns: Sămínțe, Qualitatea per hect., Prețul per 100 chilogr., dela, până. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with 4 columns: Productediv., S o i u l, Cursul, dela, până. Rows include Sem. de trif., Luțernă ungur., etc.

Bursa de Bucureșc

din 2 Iulie n. 1895.

Table with 4 columns: Valori, Do-bândă, Scad. cup., Cu baní gata. Rows include Rentă română perpetuă 1875, etc.

S C O M P T U R I :

Table with 4 columns: Banca naț. a Rom., Paris, Petersburg, Berlin, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Iulie 1895.

Table with 3 columns: Bancnote rom. Camp., Argint român. Camp., Napoleon-d'ori, Galbeni, etc.

Cursul losurilor private

din 2 Iulie 1895.

Table with 3 columns: Basilio, Credit, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, etc.

Prețurile cerealelor din piața Brașovú.

Din 5 Iulie st. n. 1895

Table with 3 columns: Măsura sêu groatatea, Calitatea, Valuta a triac. fl. or. Rows include 1 H. L., Grâu, Sécara, Orz, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Iulie 1895.

Table with 2 columns: Renta ung. de aur 4%, Renta de coróne ung. 4%, etc.

Table with 2 columns: Imprum. ung. cu premii, Losuri pentru reg. Tisei și Segedin, Renta de hârtie austr., etc.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil : Gregoriu Maior.

Nr. 18—1895.

PUBLICAȚIUNE

In spitalul civil din Brașov, care posedă dreptul de publicitate, se dá in antreprisă a provisionarea cu mâncările necesare pentru bolnavi, personalul îngrijitorilor și servitorilor, dela 1 Ianuarie 1896, până in 31 Decemvre 1898, pe cale de oferte.

Doritorii de acésta întreprindere au să predea ofertele sigilate și timbrate până la 16 Iulie a. c. la 12 óre a. m. in cancelaria D-lui senator magistratual Alfred Schnell.

Deschiderea și pertractarea ofertelor se va tiné in 16 Iulie a. c. la 12 óre a. m. — In ofertă are a se alătura un vadiu de 100 fl. in baní gata, sêu libel dela vre-un institut de baní, sêu in hârtii de valóre și totodată să conțină și deciararea, că concurentului ii sunt cunoscute condițiile ofertului și că se supune acelora.

Condițiile ofertei se pot vedé in cancelaria de oficiu a d-lui senator Alfred Schnell, in órele de oficiu dela 7 până la 1 óră p. m. in fie-care și.

Brașov, 1 Iulie 1895.

Comisia administrativă a spitalului.

Biroul de Plasare și Informațiuni

„Central“

concesionat din partea autorităților competente

BRAȘOV, (Transilvania) strada Sf. Ioan Nr. 31.

Subsemnatul am onóre a aduce la cunoscința onor. public, precum și vechei clientele a Biroului de Plasare, E. Boltres, că am înființat un

Birou de Plasare și informațiuni

in Brașov, (Transilvania) strada Sft. Ioan Nr. 31.

Acest Birou se ocupă cu mijlocirea in servicii a personalului trebuincios pentru Magazinuri de ori-ce branșă, case particulare (private), Hoteluri, Birturi, Cafe-nele, Moșii și altele, precum și cu vëndarea de case și locuri virane, închirierea de odăi cu an, luna sêu săptămâna, precum și cu ori-ce ce se atinge de acésta branșă.

La care 'mi voi da tóte silințele de a servi on. clientelă, cât se póte de consciencios și prompt.

Invit decí pe On. public de a binevoi a mē onora cu cererile domnialor.

Cu deosebită stimă:

BIROUL „CENTRAL“

Brașov, (Transilvania) str. sf. Ioan Nr. 31.

La ori-ce informațiuni, ce se va cere prin postă din ori și ce țară, Biroul este gata a răspunde.

NB. Sē se aplice marca trebuinciosă pentru răspuns.

Stofe pentru haine **de Dame și Domni** ultima modă de primăvară și vară 14 cr. m.
 Tesăturile cele mai fine și practice cu prețuri foarte ieftine. Ori și ce cantitate se trimite franco la domiciliu în toate țările din Europa.

OETTINGER & Co., ZÜRICH, (ELVEȚIA).

Casă de exportatie de stofe pentru dame și domni.
 Mostre franco. — Gravure de modă gratis. — Diplomată la 1883.
 Porto de epistole la Elveția 10 cr. Cărți postale 5 cr.

Orele de cassă dela 8—1.

Giro-Conto
 la banca
 Austro-Ungară.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
 FILIALA BRAȘOV

Cec-Conto
 la postă.
 Nr. 505.

primesc depuneri spre fructificare pe lângă 4 $\frac{1}{2}$ %
 netto, solvind însași darea de interese;

sconteză polițe comerciale cu 5 $\frac{1}{2}$ %;

accordă împrumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6%;

deschide credite în cont corrent sub cele mai avantajoase condițiuni;

accordă împrumuturi pe hârtii de valoare, monede, giuvaere și mărfuri cu 6%;

cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hârtii de valoare indigene și străine, în specialu de cele românești;

rescumpără fără nici o detrageră cupoane, escomptează cupoane înainte de scadență, și

cumpără cu cel mai urcatu prețu cupoane dela efecte române;

efectuează în modul celu încasări și plăți pe piețele din țară și mai culantă streinătate;

execută în comisioane ori-ce însărcinări de bancă sub cele mai ieftine condițiuni;

închiriază magazine și locuri libere de depou, pe teritoriul său strada Gării Nr. 45, care, situată nemijlocit lângă gara drumului de fier de stat, e legată prin șine proprii cu acesta și investit cu dreptul de vânzare și cântărire oficiosă prin organele drumului de fier de stat;

primesc în calitatea sa ca reprezentanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte pentru asigurări pe viață sub condițiunile favorabile, particulare a acestei societăți.

Onorabileloru administrațiuni de fonduri și p. t. D-loru capitaliști le recomandă pentru plasarea de capitale **Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei“**

ale căroru cupoane se rescumpără semestrul fără nici o detrageră, și cari se află de vânzare în cursul zilei a bursel din Budapesta, în plese de 500, 1000 și 2000 de corone. Comparându cursurile și produsul celoralte efecte indigene, se poate susținea cu totu dreptul, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5%

sunt și relativu cele mai ieftine și totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valoarea celu puținu întreită a ipoteceloru pe baza cărora se esmitu, prin fondul specialu de asigurare a scrisuriloru fonciare care e de fl. 200 000 și în fine prin totalitatea ori și cărei alte averi a institutului.

Orele de cassă dela 8—1.

Birourile: Târgul botelor nr. 22, etagiul I.

Birourile: Târgul botelor nr. 22, etagiul I.

— Avis. —

Subscrisa are onorea a avisa On. Public, că **negotiu cu turte**, ce există de mai mulți ani în Brașovul vechiu str. Lungă Nr. 3, cu mórtea bărbatului meu **nu suferă nici o schimbare, și îl voi continua ca și până acuma.**

Tot-odată rog. pe On. Public a mă onora cu cercetare și comande număröse, care le voi executa spre deplină mulțămire.

Cu totă stima:

Fritzi Herter.

736,2—6

Giro-Conto
 la banca
 Austro-Ungară.

Cassa de bancă, comisióne și de schimb

Telefon
 Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER
BRAȘOV.

Avem onóre a recomanda serviciile nóstre în tóte afacerile și transacțiunile de bancă și anume:

Cumpărăm și vindem

monede de aur și argint, losuri, hârtii de valóre indigene și streine, acții, scrisuri fonciare, obligații, după cursul zilei.

Acordăm avansuri până la 85% din valoarea cursului pe hârtii de valóre ale statului, scrisuri fonciare și priorități; 75% din valoarea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta cu dobândă moderată.

Rescumpărăm fără nici o detrageră tot-feliul de cupoane.

Escomptăm polițe comerciale din țară și streine și îngrijim incasso de polițe, tóte piețele Europei cum și transociene.

Eliberăm Checuri cu provisióne mici pe tóte piețele comerciale.

Primim depuneri în socotelă, corent și bonificăm 5% netto.

Pentru plasarea sigură de capitale recomandăm scri-surile fonciare cu 4 $\frac{1}{2}$ și 5%, din Sibiu, obligațiunile cu premii 4% și 3% ale băncei ipotecare ungare și scrisurile fonciare 5% ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm foarte ieftin losuri la tragerea cu câștigul cel mai ori și ce mic, pentru diferența cursului.

Afându-ne în relații strinse cu Filiala Transilvană a Băncei ungare de escompt și schimb, suntem în plăcută poziție de a finalisa foarte avantajos tóte transacțiunile de bancă.

Promese la tóte tragerile de loteriă.

Comunicăm cu plăcere ori și ce înfor-mații și consilii consciențioase în afacere de bancă și prin corespondență.

Revisie de losuri = gratis. =

709,8—15

Un învățacel, care se timonii bune, se primesc în ne-guțătoria de mărfuri curente a sub-scrisului

George Baciu, comersant, în Orăștie.

731,1—3

Nu se mai oferă

în viață nici-odată ocazia

ca numai **fl. 4.25 cr.** tē se

pentru o colecție splendidă de

10 bucăți 10 bucăți

fl. 4.25 fl. 4.25

1 ciasniciu de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, și cu garanție de 3 ani.

1 lanț imitație d'aur pancer, cu inel de siguranță și carabină.

2 inele imitație d'aur cel mai nou fason, și cu similibriant imit. Turchis și rubine.

2 nasturi de manjete, aur

double, giloșate, cu mehanismu patentat.

1 ac cu broșu pentru dame foarte frumos, fasonu de Parisu.

3 nasturi pentru Chemisette imitaț. d'aur.

Tóte aceste 10 obiecte practice costă la oaltă numai **fl. 4.25 cr.** Pe de-asupra o surprindere extra gratis pentru suvenire la firma mea.

Comar dați iute, până se mai află o-biecte, că astfelu de ocazie nu se mai iveste.

Trimeri se efectuează ori și la cine cu rambursă. Cui nu-i convine obiectele primesc banii înderēt, așa că pentru cum-părătoru este eschisă ori și ce Risico.

Se poate cumpăra dela unica firmă de ciasornice

Alfred Fischer,

Wien I. Adlergasse 12.

660,1—6

Cel mai gustios, unicul sănitos și totodată | Unicul sănitos-surrogat pentru boabe de cafe, recu- cel mai ieftin aduce la buche de cafe este: mandat de medici pentru femei, copii și bolnavi este:

KATHREINER
GAFE DE ORZ KNEIPP.

Cel mai curat product natural in grăunți întregi. Falsificarea prin amestecături eșci dară imposibil.

In fiecare loc de căpătăt: $\frac{1}{2}$ Kilo cu 25 cr.

SĂNĂTATE, PUTERE
 KATHREINER
 ADUCE
 DIPLOM DE ONOARE
 1891-1894
 8 MEDAILE DE AUR
 DARE DE SEAMĂ: Sunt de oerut și de primit numai pachete originale cu numele „Kathreiner“